

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๑) ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ รวม ๖ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

๑. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทย

มีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพเมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปี ในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยี เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะ ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน และ วัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการ จัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อ การขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาค และเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดน กับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังต้อง ให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่นๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดย่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะ

นำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่าง ยั่งยืนนอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจที่อาจก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการ ย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผล กระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กร ที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่าง ประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนด กฎ ระเบียบ ทิศทาง ความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้ง การ รวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกกระบวน อาจก่อให้เกิดความ เสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการ ลักลอบ เข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยี พันธุกรรมสมัยใหม่และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าว กระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้ม ที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การ รวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุน ที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะ รุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิต ใหม่ ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภครายสูงวัยที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น ประชากร ในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่ง จะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพ และการนำเทคโนโลยี ที่เหมาะสม มาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็น ความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการ แรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาค และความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการ ย้ายถิ่น มีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้า ออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียน หรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทาง เศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจาก ประเทศเพื่อนบ้านขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยัง ประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิด ความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคง ด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่างๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียวการรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกรวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีสจะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการจ้างงานและอาชีพ สาขาการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ

การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยากการเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่ มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าว จะส่งผลต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ที่อาจจะมีความแปรปรวนมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน

การพัฒนา ที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของ หุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวหน้าทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงาน และอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถชี้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิด

การสร้างพลัง ทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่างๆ ขณะเดียวกัน ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี และมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนา ที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลัก ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชารัฐเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุง

แก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ภารกิจและพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อการพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบ ต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่นประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลัก ธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุข ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนมีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ทั้งใน

ตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงินทุน ที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคมและ ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและ การฟื้นฟู ฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ทุกภาคส่วน ในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ

ทรัพยากรธรรมชาติ

- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- ๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- ๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
- ๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคง

ของชาติ

๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ

๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑) การเกษตรสร้างมูลค่า

๒) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

๓) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว

๔) โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก

๕) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม

๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการ

จัดการตนเอง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม

๑) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๒) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

๓) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

๔) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็น เมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

๕) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๖) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๔.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

ภาครัฐ

๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่าง สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส

๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยง การพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่

๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

๔) ภาครัฐมีความทันสมัย

๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมี ความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑2 (พ.ศ.๒๕๖0-๒๕64)

เทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖0-๒๕๖4) มีทั้งหมด 10 ด้าน ดังนี้

- 1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- 2) การเสริมความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 3) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 4) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 5) การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- 6) การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลใน สังคมไทย
- 7) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- 8) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม
- 9) การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- 10) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

กรอบแนวคิด ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

- ๑) เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-added Economy)
- ๒) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society)
- ๓) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-friendly Living)

๔) ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation)

๓) แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

3.1) กรอบแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2566-2570)

กรอบทิศทางการพัฒนาภาค

1) บทบาทของภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นฐานการผลิตการเกษตรทั้งข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังและเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่ดีที่สุดของประเทศ รวมทั้งมีทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพเหมาะสมกับการเชื่อมโยงทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยที่มีความสามารถเฉพาะทางที่โดดเด่น แต่มีปัญหาพื้นฐานด้านการขาดแคลนน้ำ ดินคุณภาพต่ำ ประสบอุทกภัย และภัยแล้งซ้ำซาก คนมีปัญหาทั้งในด้านความยากจนและคุณภาพชีวิต ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาลักษณะพื้นฐานโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพ

2) ทิศทางการพัฒนาภาค ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็น "ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง" โดยพัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่ เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ เชื่อมโยงการค้า การลงทุนในภูมิภาค ตามแนวคิดการเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NE Direction) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา 3G ได้แก่

(1) Green พัฒนาเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ พัฒนาโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Bio Circular Green Economy) และการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

(2) Growth โดยใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สนับสนุนการพัฒนาศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากท่องเที่ยวชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิต

(3) Gate ใช้โอกาสจากการเชื่อมโยงเศรษฐกิจชายแดน ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษพัฒนาการค้า การลงทุนการท่องเที่ยว และโลจิสติกส์

Northeastern Direction 2566-2570

เป็น "ศูนย์กลางเศรษฐกิจของภูมิภาคสุบหม์โขง"
ตามแนวคิด การเป็นฐานการผลิตของประเทศที่เป็นมิตร
กับสิ่งแวดล้อม เป็นประตูเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน

3) เป้าหมายรวม

(๑) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวเพิ่มขึ้น

(๒) สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือลดลง

4) แนวทางการพัฒนา

กำหนดแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงกับ
จุดหมายการพัฒนาประเทศตามกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 พร้อมทั้งพิจารณา โอกาส ศักยภาพ
ปัญหาและข้อจำกัด ของภาค เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาไปสู่ "ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุ
ภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง" โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการเสริมสร้างความ
เข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโตได้อย่างเต็มศักยภาพและการแสวงหาโอกาส การ
นำความรู้ ทู่น เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาช่วยขับเคลื่อนการพัฒนา มีแนวทางการ
พัฒนา ดังนี้

4.1) พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอดไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ

(1) พัฒนาข้าวหอมมะลิ ทุ่งกุลาร้องไห้ ทุ่งสัมฤทธิ์ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ ให้ได้
มาตรฐานเกษตรปลอดภัยและอินทรีย์ โดยพัฒนากระบวนการผลิตแปรรูปและจำหน่ายสินค้า เกษตร
อินทรีย์และเกษตรชีวภาพทั้งระบบให้มีความสำคัญกับการส่งเสริมการผลิตและแปรรูปโดยใช้วิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการปลูกพืชมูลค่าสูง อาทิ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว และสมุนไพร (เลย อุตรธานี สกลนคร นครพนม) โดยจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ ส่งเสริมการปลูกและแปรรูป พืชสมุนไพรสำคัญในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม เลย อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี อาทิ ขมิ้นชัน และไพล ให้มีปริมาณมากพอและมีคุณภาพตามระบบมาตรฐาน การเกษตรและตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพร รวมทั้งการประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งตลาดกลาง

(3) ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี และโคนม ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ ส่งเสริมการปลูกแปลงหญ้าและปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ พัฒนา เทคโนโลยีการเลี้ยงและทักษะการเกษตรกร รวมทั้งการจัดระบบมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐาน อุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและขยายตลาดไปสู่

(4) ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงและถ่ายทอดเทคโนโลยีจากภาควิชาการในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรกรต่อ ยอดไปสู่อุตสาหกรรมชีวภาพอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยในภาคให้บทบาทเป็นฐานทางวิชาการสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยใช้ประโยชน์ จากโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ที่กระจายอยู่ทุกพื้นที่ถ่ายทอดความรู้ และนำการวิจัยสู่การใช้ ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

4.2) บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อรองรับการพัฒนา

(1) จัดหาแหล่งน้ำและขยายพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ที่มีศักยภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อ รองรับการเติบโตของเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พร้อมกับนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ สำหรับภาคเกษตร ในระดับไร่นา ขยายผลโครงการเกษตรทฤษฎี ใหม่ และโคกหนองนา โมเดล เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการภาคเกษตรได้ในฤดูแล้ง

(2) บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ โดยดำเนินการในระดับลุ่มน้ำให้มี ความสมดุลระหว่างการใช้ทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุก ภาคส่วน และมีการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะยาว เพื่อป้องกันความ เสี่ยงจากอุทกภัยและภัยแล้ง

4.3) พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้างเศรษฐกิจในชุมชน อาทิ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมคราม ในพื้นที่กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ สกลนคร อุตรธานี เลย หนองบัวลำภู บึงกาฬ และจังหวัดที่มีศักยภาพ เป็นต้น

(1) ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมคราม และส่งเสริมพื้นที่ที่มี ศักยภาพให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค โดยการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี สร้าง นวัตกรรมเพิ่มมูลค่าสินค้า สร้างอัตลักษณ์และคุณค่าของผ้าทออีสาน โดยสร้างเรื่องราวของลวดลายสีสน

เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม พัฒนาคุณภาพสินค้า ออกแบบสี ลวดลายตราสัญลักษณ์ พัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่การผลิตให้หลากหลาย

(2) พัฒนาผู้ประกอบการและนักออกแบบรุ่นใหม่ ในการออกแบบและการจัดการสินค้าให้ทันสมัย พัฒนาระบบตลาด สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม

(3) ส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ พัฒนาระบบการผลิตตั้งแต่การปลูกหม่อน ฝ้าย คราม เลี้ยงไหม แปรรูป การสร้างเรื่องราวให้เชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมการดำรงชีวิตแบบพื้นถิ่น

4.4) พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาค

(1) พัฒนาเมืองขอนแก่นให้เป็นเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่ โดยพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและศูนย์กลางบริการทางการแพทย์ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลให้มีความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ พัฒนาเมืองนครราชสีมา เมืองมุกดาหาร และเมืองหนองคาย ให้เป็นเมืองน่าอยู่ที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคมและการบริการให้กับพื้นที่โดยรอบ โดยเน้นการต่อยอด จากฐานเศรษฐกิจที่มีในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่โดยรอบ ยกกระดานระบบโครงสร้างพื้นฐานในเมืองให้ครอบคลุมและได้มาตรฐานเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของคนทุกกลุ่ม รวมทั้งวางแผน เพื่อสงวนและรักษาพื้นที่สีเขียวอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันการรุกรานพื้นที่สีเขียวจากการขยายตัวของเมืองในอนาคตและส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงชายแดน โดยเร่งก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย : ลาว แห่งที่ ๕ (บึงกาฬ-ปากซัน) พัฒนาเส้นทางใหม่เชื่อมโยงบึงกาฬ อุดรธานี และรถไฟความเร็วสูง เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคมระหว่างไทย ลาว เวียดนาม และจีนให้มีความสะดวก ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง

(3) พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มุกดาหาร นครพนม และหนองคาย ให้มีความพร้อมสำหรับรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นศูนย์กลางความเจริญในการกระจายความเจริญ ไปยังพื้นที่โดยรอบ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการลงทุน และสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน พร้อมทั้งเร่งรัดการดำเนินงานโครงการและมาตรการสำคัญในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการ CQ ที่ได้มาตรฐานสากล (1) พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy) ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น นครราชสีมา ให้เกิดความเชื่อมโยงไปยังพื้นที่ที่มีศักยภาพ อาทิ พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออกตะวันตก (EWEC) เพื่อเชื่อมโยงไปยัง สปป.ลาว เวียดนาม และต่อเนื่องไปยังจีนซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของโลกและเชื่อมโยงกับพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยมีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงทั้งทางบก ทางรถไฟ ทางอากาศ สู่อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของประเทศ อาทิ อุตสาหกรรมระบบราง ท่าเรือบก (Dry Port)

4.5) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ได้มาตรฐาน

(1) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ โดยส่งเสริมชุมชน ในการสร้างสรรค์กิจกรรม อาทิ ท่องเที่ยวสุขภาพ เทศกาลประจำปี โฆษณาประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้สินค้า บริการ แหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและเมืองเก่า ได้แก่ เมืองเก่าบุรีรัมย์ เมืองเก่าพิมาย เมืองเก่าสุรินทร์ เมืองเก่านครราชสีมา และเมืองเก่าสกลนคร พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของชุมชนต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling)

(2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยบูรณาการกิจกรรมแผนท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดให้เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอารยธรรมอีสานใต้ และเชื่อมโยงสู่ประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักร และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ พัฒนาสินค้าและบริการที่มีจุดเด่นหรือ อัตลักษณ์ที่สร้างจากทุนทางวัฒนธรรม พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการการท่องเที่ยว วิถีใหม่รักษามาตรฐานการให้บริการ จัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี พัฒนาระบบโลจิสติกส์ สนับสนุนนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยและสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยว

(3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขงในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และสกลนคร และพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เลย อุตรธานี หนองบัวลำภู-หนองคาย สปป.ลาว โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการให้สอดคล้องกับกระแสมวยนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสองฝั่งโขง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยวพักผ่อน ชมทัศนียภาพ และวิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง (Leisure /Lifestyle) การท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินทางแบบคาราวาน (Cycling/CaravanTours) การท่องเที่ยวเชิงมหกรรม (Festivals/Events) เป็นต้น พัฒนากันเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาท่าเรือและการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการที่เกิดจากชุมชน เพื่อสร้างงานและรายได้

(4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ในจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุตรธานี หนองบัวลำภู และชัยภูมิ โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ออกแบบการจัดแสดงนิทรรศการ มัลติมีเดีย หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม มีความสนุกสนาน (play and learn) ทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ เพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่สนใจ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและกลับมาได้บ่อยครั้ง

(5) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่าย เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่นเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชนกับชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้านที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมทั้งพัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการ และการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมภาคทุเทศกด้านภาษาต่างประเทศ นอกจากนั้นพัฒนาสินค้า OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก ให้มีคุณภาพดี โดยเน้นการให้บริการด้านอาหารพื้นที่ที่สะอาดปลอดภัย รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

4.6) ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหาความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

(1) พัฒนาอาชีพและรายได้ของผู้มีรายได้น้อย โดยสร้างโอกาสให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อย มีที่ดิน ทำกินของตนเอง ส่งเสริมการมีอาชีพ สนับสนุนปัจจัยการผลิตและแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ยกย่องฝีมือ และอบรมให้ความรู้ เพื่อให้มีรายได้เสริมและเกิดความมั่นคงทางรายได้ ตามแนวทางโคกหนองนาโมเดล และเกษตรทฤษฎีใหม่

(2) พัฒนาระบบการป้องกันและควบคุมโรคเฉพาะถิ่น แก้ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่เสี่ยง อาทิ จังหวัดขอนแก่น สกลนคร ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ อำนาจเจริญ มหาสารคาม อุตรดิตถ์ นครพนม และยโสธร โดยส่งเสริมการเรียนรู้ ในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับให้แก่ประชาชน ทั้งในชุมชนและเยาวชนในสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและค่านิยมในการบริโภคอาหารปรุงสุก จากปลาน้ำจืดมีเกล็ด กำจัดสิ่งปฏิกูลจากชุมชนบริเวณรอบแหล่งน้ำอย่างถูกหลักสุขาภิบาล สร้างเครือข่ายโรงพยาบาลในการคัดกรอง เฝ้าระวัง วินิจฉัย และรักษาโรคพยาธิใบไม้ในตับและผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี พร้อมทั้งพัฒนาระบบคัดกรองกลุ่มเสี่ยงและระบบฐานข้อมูลเพื่อติดตามการทำงาน

(3) พัฒนาโภชนาการแม่และเด็ก โดยส่งเสริมการบริโภคไอโอดีนและให้ความรู้แก่พ่อแม่ หรือผู้ดูแลในด้านโภชนาการที่เหมาะสม ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ และวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้น การพัฒนาเด็กในช่วง 0 - 3 ปีแรก และยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนและพื้นที่ห่างไกลให้ได้ มาตรฐาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพเด็กก่อนวัยเรียนให้มีพัฒนาการความพร้อมทั้งทักษะสมอง ร่างกาย และสังคม

4.7) ตัวอย่างแผนงานสำคัญ

1. แผนงานเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ทุ่งกุลาร้องไห้

(1) สำคัญ ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร ตลอดจน ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ที่นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนากระบวนการผลิตและการแปรรูปที่สามารถ

นำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งยกระดับคุณภาพมาตรฐานและการยอมรับของผู้บริโภคทั้งใน

ประเทศและต่างประเทศซึ่งต้องมีการพัฒนาทั้งตัวมาตรฐานกระบวนการตรวจรับรอง และการตรวจสอบย้อนกลับให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง และไม่เป็นภาระต้นทุนการผลิต โดยสนับสนุนกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนพัฒนาระบบกระบวนการรับรองให้มีความรวดเร็ว และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบที่ต้นทาง

(2) ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของแผนงาน

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
- การจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ - วิจัยและพัฒนาพันธุ์ - การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ - ตรวจรับรองมาตรฐาน - การถ่ายทอดเทคโนโลยี - การเกษตรพัฒนาคุณภาพดิน	- วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ - ส่งเสริมการแปรรูป โดยใช้นวัตกรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์และได้มาตรฐานทั้งในและต่างประเทศ	- ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการบริโภค - เพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์และออฟไลน์ - การสำรวจความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ตลาดเฉพาะ) - การสร้างตราสินค้า

2. แผนงานพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเชิงเหนือ ฐานเศรษฐกิจ

ชีวภาพ(NeEC-Bioeconomy)

(1) สำคัญ เน้นส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ และพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมชีวภาพเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพ รวมถึงการพัฒนาระบบจัดการเทคโนโลยีและทรัพย์สินทางปัญญาทางชีวภาพ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมชีวภาพในการสร้างนวัตกรรม ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกัน ระหว่างผู้ประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานวิจัยของภาครัฐ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในภาคให้มีการเจริญเติบโต

(2) ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ของแผนงาน

ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
-การส่งเสริมการลงทุนเพื่อสนับสนุนและผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ - ก ร จ ฉั ดั ง คู ณ ย์ ท ด ส อ บ ห้องปฏิบัติการหรือเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล -การส่งเสริมการทำเกษตรสมัยใหม่โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มผลิตภาพและผลผลิตทางการเกษตร	- การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพ -การต่อยอดงานวิจัย เพื่อสร้างต้นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชีวภาพ	-การเพิ่มช่องทางการตลาดออนไลน์และออฟไลน์ -การสร้างความตระหนักของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชีวภาพ

3.2) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)

เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

“เกษตรสร้างมูลค่า ศูนย์กลางการค้า โลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เชื่อมโยงในภูมิภาค”

วิสัยทัศน์	ความหมาย
เกษตรสร้างมูลค่า	การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัย มีความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของกลุ่มจังหวัด ได้แก่เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และระบบนิเวศการเกษตร
ศูนย์กลางเชื่อมโยงการค้าโลจิสติกส์	กลุ่มจังหวัดมีโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค ทรัพยากรบุคคลพร้อมกลไก เครื่องมือ เพื่อการสนับสนุนการค้า การลงทุน การค้าชายแดน ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	เป็นการเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้านการท่องเที่ยว และกีฬาของกลุ่มจังหวัด จากฐานทรัพยากรที่มีอยู่ และการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่และบริการที่หลากหลาย โดยเชื่อมโยงอัตลักษณ์ร่วมด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดตามความต้องการของตลาด

พันธกิจ

- 1) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรด้วยอุตสาหกรรมแปรรูป และมาตรฐานเกษตรสร้างมูลค่า
- 2) พัฒนาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการและส่งเสริมการตลาดเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ
- 3) สนับสนุนและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ผู้ประกอบการ ในด้านการพัฒนา ระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมโยงธุรกิจการค้าสู่สากล

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

- 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา (จากเดิม ร้อยละ 5 ฐานข้อมูลปี 2562 เท่ากับ ร้อยละ -5.60)
- 2) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา (จากเดิม ร้อยละ 3 ฐานข้อมูลปี 2562 เท่ากับ ร้อยละ -55.99)
- 3) อัตราการขยายตัวภาคบริการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา (ฐานข้อมูลปี 2562 เท่ากับร้อยละ 3.33)

4) อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.20 เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา

5) ร้อยละประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง ร้อยละ 10 เมื่อสิ้นสุดแผนการพัฒนา (ฐานข้อมูลปี 2562 เท่ากับ ร้อยละ 9.70)

ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (กลุ่มจังหวัดโขง-ชี-มูล) พ.ศ. 2566-2570

1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัด (Gross Provincial Products:GPP) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3 จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในด้านการเกษตร การบริหาร และการท่องเที่ยว ได้ผลผลิตตามเป้าหมายและเกิดผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์

2) รายได้ภาคการเกษตรที่เกิดขึ้นจากการส่งเสริม สนับสนุน และยกระดับด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้มีผลผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าตามความต้องการของผู้บริโภค ผ่านช่องทางการตลาดที่หลากหลาย ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน ฐานข้อมูล (Big Data) และ Platform ทางภาคเกษตร

3) รายได้ภาคการค้า การบริการ และการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จากกิจกรรมการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและกีฬาของกลุ่มจังหวัด ที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรม ประเพณี ทรัพยากร ที่มีความหลากหลาย และการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่และบริการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกช่วงวัย ด้วยการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ร่วมด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด โดยภาคการค้า และการบริการ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เส้นทางคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ ได้รับการพัฒนาเติบโต สอดคล้องตามกิจกรรมภาคการผลิตสาขาที่เกี่ยวข้องภายในกลุ่มจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ 5 ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การส่งเสริมการเกษตรสร้างมูลค่า

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวและกีฬา

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3.3) แผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

**"เมืองน่าอยู่ทันสมัย การเกษตรปลอดภัยมูลค่าสูง เศรษฐกิจชีวภาพ ศูนย์กลาง
การค้า การลงทุน เมืองท่องเที่ยวแห่งความสุขหลายมิติสู่สากล"**

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ทันสมัย ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทั้งทางด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรคและระบบบริการภาครัฐ และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต
- 2) เพื่อส่งเสริมให้การเกษตรสามารถยกระดับการผลิตให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าสินค้าการเกษตรให้ตอบสนองต่อความต้องการด้วยระบบตลาดนำการผลิต โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (Bio Data) และดิจิทัลแพลตฟอร์มเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ
- 3) เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ด้วยการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ในการเพิ่มคุณค่า หรือประยุกต์การใช้งานและแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้จากการเกษตร และการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ทำให้เป็นเศรษฐกิจชีวภาพ
- 4) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางด้านการค้าการลงทุนในพื้นที่จังหวัดเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดภูมิภาค และต่างประเทศ

5) ภาคการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพ โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่จังหวัดกำหนดในแผนพัฒนาจังหวัด

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

1) มูลค่าการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรของจังหวัด (GPP) เพิ่มขึ้นเป้าหมาย 5 ปี ร้อยละ 2 ต่อปี

2) มูลค่าการลงทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 ต่อปี

3) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้ทางการท่องเที่ยว ร้อยละ 2 ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาจังหวัดไว้ 5 ประเด็นการพัฒนา ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาเมืองน่าอยู่ทันสมัย

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาศูนย์กลางการค้าการลงทุน

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมเมืองท่องเที่ยวแห่งความสุขหลายมิติสู่สากล

3.๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางที่ 1 วางผังเมืองรองรับการขยายตัวของชุมชน

แนวทางที่ 2 พัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งที่ได้มาตรฐาน

แนวทางที่ 3 พัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึงและเพียงพอ

แนวทางที่ 4 ขยายเขตการบริการไฟฟ้า ประปา รองรับการพัฒนาขยายตัวของชุมชน

แนวทางที่ 5 พัฒนาระบบระบายน้ำที่ได้มาตรฐานและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมการผลิตพืชและสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัด

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมแก่ประชาชน

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมการป้องกัน ดูแล และรักษาสุขภาพประชาชน

แนวทางที่ 4 ส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

แนวทางที่ 5 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

แนวทางที่ 1 บูรณาการการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
ของทุกภาคส่วน

แนวทางที่ 2 เสริมสร้างองค์ความรู้ประชาธิปไตย สิทธิ หน้าที่ และกฎหมายแก่

ประชาชน

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมและบูรณาการระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด

แนวทางที่ 4 ส่งเสริมระบบการตรวจสอบการทำงานภาครัฐโดยประชาชน

แนวทางที่ 5 ส่งเสริมการรวมกลุ่มภาคประชาชนให้เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการ

ท่องเที่ยว

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมสนับสนุนการลงทุนให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่

แนวทางที่ 2 พัฒนาศักยภาพด้านการบริการแก่นักท่องเที่ยว

แนวทางที่ 3 อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของส่วนรวม

แนวทางที่ 4 สร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว

แนวทางที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ

แนวทางที่ 6 ส่งเสริมการลงทุนและการพาณิชยกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 1 บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ดินและน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวทางที่ 2 พัฒนาระบบการกำจัดขยะและน้ำเสียให้ถูกสุขลักษณะโดยการมีส่วนร่วม

ของชุมชน

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมให้ชุมชนปลอดมลภาวะ

แนวทางที่ 4 จัดให้มีระบบบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

แนวทางที่ 1 อนุรักษ์ พื้นฟู ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางที่ 2 จัดให้มีศูนย์การเรียนรู้และการอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี

และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

แนวทางที่ 3 จัดให้มีศูนย์การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางที่ 1 พัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางที่ 3 พัฒนาเครื่องมือ เครื่องจักรกลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารงานเชิงบูรณาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.5) ไทยแลนด์ ๔.๐ (THAILAND ๔.๐)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีความสัมพันธ์กับไทยแลนด์ ๔.๐ โดยให้ความสำคัญ
กับการ

พัฒนาด้านเทคโนโลยี กลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และ
เทคโนโลยีทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบ
อิเล็กทรอนิกส์ควบคุม กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์
ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง โดยรายละเอียดไทยแลนด์ ๔.๐ มีดังนี้

ประเทศไทย ๔.๐ ถือเป็นการพัฒนา เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ ชุมใหม่ (New Engines of Growth) ด้วยการเปลี่ยนแปลง ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของประเทศที่มีอยู่ ๒ ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และ ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนาแล้ว ต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น ๕ กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) อาทิ เทคโนโลยีการเกษตร (AgriTech) เทคโนโลยีอาหาร (FoodTech) เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med) อาทิ เทคโนโลยีสุขภาพ (HealthTech) เทคโนโลยีการแพทย์ (MedTech) สปา (Spa) เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) อาทิ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotech) เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IOT, Artificial intelligence & Embedded Technology) อาทิ เทคโนโลยีการเงิน (Fintech) อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (EdTech) อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Market place) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services) อาทิ เทคโนโลยีการออกแบบ (DesignTech) ธุรกิจไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Business) เทคโนโลยีการท่องเที่ยว (TravelTech) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ (Service Enhancing) เป็นต้น

(๒) ยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ

1) วิสัยทัศน์

“วารินเมืองน่าอยู่ด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์ เพิ่มพูนฐานเศรษฐกิจ สภาพสิ่งแวดล้อมดี ประชาชนมีคุณธรรม นำชุมชนให้เข้มแข็ง ร่วมแรงรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น”

2) ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร

3) เป้าประสงค์

1. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความสมบูรณ์เพียงพอ รองรับ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม
2. ประชาชนมีทักษะ ความรู้ในการประกอบอาชีพปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและก้าวให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง
4. ประชาชนมีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ ได้รับการบริการด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง
5. การบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนต่อการรับผิดชอบ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุง สืบทอดศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดีงาม
7. ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ เรียนรู้และมีส่วนร่วมใน การพัฒนาทางการเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
8. การปฏิบัติราชการและบริการประชาชนภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัยและมีมาตรฐาน

4) ตัวชี้วัด

1. ประชาชนพึงพอใจในการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น
2. ประชาชนพึงพอใจต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพและพัฒนารายได้
3. การจัดการศึกษาผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
4. ประชาชนพึงพอใจในการบริการด้านสาธารณสุข
5. ประชาชนพึงพอใจต่อการดำเนินงานอนุรักษ์ พื้่นฟู ดูแลและบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ประชาชนพึงพอใจต่อการทำนุบำรุง สืบทอดศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ประชาชนพึงพอใจในการเสริมสร้างการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาทาง การเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
8. บุคลากรได้รับการอบรม พัฒนาศักยภาพ ปรับปรุงระบบงาน/บริการประชาชน ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง

5) คำเป้าหมาย

1. ร้อยละของประชาชนที่พึงพอใจในการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ร้อยละของประชาชนที่พึงพอใจในการสร้างงาน สร้างอาชีพและพัฒนารายได้
3. ร้อยละของประชาชนพึงพอใจที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
4. ร้อยละของประชาชนพึงพอใจในการบริการด้านสาธารณสุข
5. ร้อยละของประชาชนพึงพอใจในการดำเนินงานอนุรักษ์ พื้่นฟู ดูแลและบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ร้อยละของประชาชนพึงพอใจในการทำนุบำรุง สืบทอดศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ร้อยละของประชาชนพึงพอใจในการเสริมสร้างการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนา
ทางการเมือง การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8. ร้อยละของบุคลากรได้รับการอบรม พัฒนาศักยภาพ ปรับปรุงระบบงาน/บริการ
ประชาชน ท้นต่อการเปลี่ยนแปลง

6) กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบสาธารณูปการ-สาธารณูปโภค
2. พัฒนาความรู้ ทักษะและส่งเสริมประชาชน
3. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา
4. พัฒนาและส่งเสริมด้านสาธารณสุข
5. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ทำนุบำรุง สืบทอดศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน
8. พัฒนาความรู้และส่งเสริมศักยภาพ ปรับปรุงระบบงาน/บริการประชาชน

7) จุดยืนทางยุทธศาสตร์

เทศบาลเมืองวารินชำราบ มีตำแหน่งจุดยืนทางยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีเป้าหมาย
ชัดเจนเพื่อจัดบริการสาธารณะให้ตรงต่อความต้องการของประชาชน อันนำมาซึ่งการใช้จ่ายงบประมาณ
ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน ดังนี้

1. อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองวารินชำราบตามระเบียบ ข้อกฎหมาย ดังนี้
 - 1) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2562
 - 2) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

- 3) ระเบียบ ข้อกฎหมาย หนังสือสั่งการ รองรับการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อการ

ดังกล่าว

2. สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่างๆ ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)
- 2) ไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0)
- 3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)
- 4) ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ.2566-2570)
- 5) ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ.2566-2570)
- 6) ยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ.2566-2570)
- 7) ยุทธศาสตร์ อปท.ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
- 8) แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2566-2570) ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ

๑) นโยบายนายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ

๓. มีการดำเนินการตามภารกิจหลักที่เหมาะสมกับทรัพยากรและงบประมาณที่มีอย่างจำกัด โดยมีความสอดคล้องระหว่างภารกิจนั้นๆ กับสิ่งที่ต้องการ ภารกิจหลัก ได้แก่

๑) สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานราชการทั่วไปของเทศบาล งานเลขานุการของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี งานกิจการสภาเทศบาล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานเทศกิจ งานรักษาความสงบเรียบร้อย งานจราจร งานนิติการ งานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน งานเลือกตั้ง งานดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใด ในเทศบาลเป็นการเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของเทศบาล งานบริการข้อมูลสถิติ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและได้รับมอบหมาย

๒) กองคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่ายเงินการรับเงิน การจัดเก็บภาษี และการพัฒนารายได้ งานสรุปผล สถิติการจัดเก็บภาษีอากรธรรมเนียม งานนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงินและเอกสารทางการเงิน งานการตรวจสอบใบสำคัญทุกประเภท งานจัดทำบัญชี งานตรวจสอบบัญชี ทุกประเภท งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนเงินบำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นๆ การจัดทำหรือช่วยจัดทำงบประมาณและเงินนอกงบประมาณเกี่ยวกับสถานะการเงินการคลังงานการจัดสรรเงินต่างๆ งานทะเบียนคุมเงินรายได้และรายงานควบคุมการเบิกจ่ายเงิน งานทางบดลองประจำเดือนและประจำปี งานเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง จัดหา งานทะเบียนคุม งานการจำหน่าย พัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินต่างๆ งานเกี่ยวกับเงินประกันสัญญา งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการด้านการเงิน การคลัง การบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

๓) กองช่าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานสำรวจ งานออกแบบ และเขียนแบบงานประมาณราคา งานจัดทำราคากลาง งานจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรมต่างๆ งานจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานจัดทำทะเบียนประวัติโครงสร้างพื้นฐาน อาคาร สะพาน คลอง แหล่งน้ำ งานติดตั้งซ่อมบำรุงระบบไฟส่องสว่างและไฟสัญญาณจราจร งานปรับปรุงภูมิทัศน์ งานผังเมืองตามพระราชบัญญัติการผังเมือง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานตรวจสอบการก่อสร้าง งานจัดทำแผนปฏิบัติงานการก่อสร้างและซ่อมบำรุงประจำปี งานควบคุมการก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานจัดทำประวัติ ติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล งานจัดทำทะเบียนประวัติการใช้เครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานแผนการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลและยานพาหนะ งานเกี่ยวกับการประปา งานช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องจักรกล งานช่วยเหลือสนับสนุนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานจัดทำทะเบียนควบคุมการจัดซื้อ เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการด้านวิศวกรรมต่าง ๆ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

๔) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์และจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุข งานส่งเสริมสุขภาพ งานป้องกันเฝ้าระวังและควบคุมโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ งานสุขาภิบาลในสถานประกอบการ งานสุขาภิบาลชุมชน งานอนามัย

สิ่งแวดล้อม งานคุ้มครองผู้บริโภค งานให้บริการด้านสาธารณสุข งานสนับสนุนบริการทางการแพทย์
งานรักษาพยาบาล งานศูนย์บริการสาธารณสุข งานบริหารสาธารณสุข งานส่งเสริม
ป้องกันควบคุมโรค งานเวชปฏิบัติครอบครัว งานหลักประกันสุขภาพ งานมาตรฐานและคุณภาพ
หน่วยงานบริการ งานยุทธศาสตร์สาธารณสุข งานกฎหมายสาธารณสุข งานส่งเสริมสนับสนุนการแพทย์
แผนไทย งานกายภาพและอาชีวบำบัด งานฟื้นฟูสมรรถภาพและ
จิตใจผู้ป่วย งานทันตสาธารณสุข งานบริการรักษาความสะอาด งานบริการและพัฒนาระบบจัดการมูล
ฝอย งานบริหารจัดการสิ่งปฏิกูล งานส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก สตรี
และผู้ด้อยโอกาส งานอาสาสมัครสาธารณสุข งานป้องกันและบำบัดการติดสารเสพติด งานสัตวแพทย์
งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย กำหนดมาตรการและแผนดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผล
กระทบด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม งานส่งเสริมสนับสนุนด้านสิ่งแวดล้อม งานจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูล
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม งานรณรงค์และการฝึกอบรมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม
งานวางแผนและจัดทำแผนดำเนินงานด้านการเฝ้าระวัง ควบคุมมลพิษทางน้ำอากาศ และเสียง งานเฝ้า
ระวัง บำบัด ตรวจสอบคุณภาพน้ำ อากาศ ของเสียและที่ได้รับมอบหมายและสารอันตรายต่างๆ งาน
บริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๕) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานวิเคราะห์
นโยบายและแผน งานยุทธศาสตร์ของเทศบาล งานจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล งานส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น งานประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด งานคณะกรรมการพัฒนา
เทศบาล งานคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล งานงบประมาณ งานเสนอแนะขอรับการจัดสรร
เงินอุดหนุนของเทศบาล งานจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและฉบับเพิ่มเติม (ถ้ามี) งาน
ตรวจติดตามและประเมินผลแผนงานและโครงการ งานประชาสัมพันธ์ งานบริการและเผยแพร่วิชาการ
งานสถิติข้อมูล งานสารสนเทศ งานจัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของเทศบาล
งานบริการข้อมูลสถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้หมาย

๖) กองการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษา งานพัฒนา
การศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย
เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา งานบริหาร
วิชาการ ด้านการศึกษา งานโรงเรียน งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยาย
โอกาสทางการศึกษา งานฝึกและส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุด งานพิพิธภัณฑ์ งานเครือข่ายทางการศึกษา
งานศึกษานิเทศก์ งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตร งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีนวัตกรรมการ
การศึกษา งานการศาสนา งานบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ
ท้องถิ่น งานการกีฬาและนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน
งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา

๗) กองช่างสุขาภิบาล มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานวิเคราะห์ วิจัยข้อมูล
สถิติการเจริญเติบโตของประชากร ชุมชน สถานประกอบการที่จำเป็นในการวางแผนระบบบำบัดน้ำเสีย
งานสำรวจและออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับบ้านพักอาศัย อาคาร โรงแรม โรงพยาบาล และสถาน
ประกอบการต่าง ๆ งานสำรวจและออกแบบก่อสร้างระบบระบายน้ำทั่วไป ระบบระบายน้ำโสโครก ท่อน้ำ
ทิ้ง ท่อน้ำเสีย งานวางแผนการตรวจสอบและควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียของสถานที่บำบัด

น้ำเสีย อาคาร โรงพยาบาล และสถานประกอบการต่างๆ ประจำปี งานบริหารจัดการคุณภาพน้ำ งานตรวจสอบ วิเคราะห์ และบำบัดคุณภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติและแหล่งน้ำต่างๆ งานตรวจสอบคุณภาพน้ำหลักการบำบัดก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ งานติดตามและประเมินผลการบำบัดน้ำเสีย งานจัดการสิ่งแวดล้อมด้านวัสดุใช้แล้ว งานบริหารข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

๘) กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานจัดทำแผนงานด้านการพัฒนาสังคม ด้านสวัสดิการสังคม และด้านสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการและวิธีการพัฒนาสังคม การจัดสวัสดิการสังคม และการสังคมสงเคราะห์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน งานพัฒนาชุมชน งานสำรวจและจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน งานจัดระเบียบชุมชน งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมแก่เด็กสตรี เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน งานสังคมผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส งานฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้ สงเคราะห์เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ทุพพลภาพ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ งานสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้พิการทางร่างกายและสมอง งานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนผู้ถูกทอดทิ้ง เร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ถูกทำร้ายร่างกาย งานส่งเสริมสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ที่ประพฤติดนไม่เหมาะสมแก่วัย งานสงเคราะห์ครอบครัวที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัว งานจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ ฯลฯ งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือให้คำแนะนำทางวิชาการงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

๙) กองการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาล พนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษา ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างเทศบาล งานวิเคราะห์การวางแผนอัตรากำลัง งานจัดตั้งส่วนราชการและการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ งานการกำหนดตำแหน่งและการปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง งานการสรรหาเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก การคัดเลือก การย้าย การโอน การคัดเลือกเพื่อรับโอน งานบรรจุและแต่งตั้งงานจัดทำ ควบคุม ตรวจสอบ แก้ไข บันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติ งานระบบสารสนเทศข้อมูลบุคลากรท้องถิ่นแห่งชาติ งานการประเมินผลการปฏิบัติราชการ งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทน งานการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น งานประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะพนักงานครู งานการลา ทุกประเภท งานสิทธิสวัสดิการทุกประเภท งานส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน งานแผนพัฒนาบุคลากร งานฝึกอบรม งานการรักษาวินัย งานดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ งานสนับสนุนเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณ งานการให้พ้นจากราชการ งานเลขานุการของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล งานบริการข้อมูล สถิติ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำทางวิชาการ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

๑๐) หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานตรวจสอบบัญชี เอกสารการเบิกจ่าย เอกสารการรับเงินทุกประเภท ตรวจสอบการเก็บรักษา หลักฐานการบัญชี งานตรวจสอบพัสดุและการเก็บรักษา งานตรวจสอบทรัพย์สินเทศบาลและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

4. มีปัจจัยหลักที่เอื้อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จ คือ ตัวผู้นำที่เข้มแข็งเป็นผู้ผลักดันให้เกิดนโยบายเกิดความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมทั้งจากหน่วยงานภายในหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนร่วมสนับสนุนข้อมูลงบประมาณตลอดจนการให้ความรู้ทางวิชาการ

5. มีการสร้างความร่วมมือร่วมใจ สร้างความเข้าใจกับฝ่ายต่างๆ ในหน่วยงานและประชาชนโดยการศึกษาสำรวจปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม

6. มีระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย

7. มีการเผยแพร่ข่าวสารโดยการประชาสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง

8. มีจุดศูนย์กลางด้านการคมนาคมที่สำคัญ คือ สถานีรถไฟ

9. มีจุดศูนย์กลางจิตใจที่โดดเด่นและมีชื่อเสียง คือ วัดผาสุการาม วัดดอนจิว วัดเสนาวงศ์

10. มีการวัดผลการดำเนินการจากผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอันนำไปสู่การพัฒนา คือ การวัดผลสัมฤทธิ์ของงานและศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ทั้งหมดทุกหัวข้อที่กล่าวมามุ่งสู่จุดยืนทางยุทธศาสตร์ “วารินเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารักและสุขใจ”

8) ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ อปท.เทศบาลเมืองวาริน ชำราบ (พ.ศ.2566-2570)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
ยุทธศาสตร์ อปท.ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาเมืองน่าอยู่ทันสมัย
ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 เสริมสร้างขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุน
ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ.2566-2570)	4.4 พัฒนาเมือง เขตเศรษฐกิจพิเศษและเมืองชายแดน รวมทั้งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC-Bioeconomy)
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)	7. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	4.2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ อปท.เทศบาลเมืองวาริน ชำราบ (พ.ศ.2566-2570)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
ยุทธศาสตร์ อปท.ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต
ยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยมูลค่า สูง
ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การส่งเสริมการเกษตรสร้างมูลค่า
ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ.2566-2570)	4.1 พัฒนาภาคเกษตรไปสู่เกษตรสมัยใหม่เพื่อต่อยอด ไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ 4.3 พัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นไปสู่มาตรฐานสากลเพื่อสร้าง เศรษฐกิจในชุมชน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)	3. การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้ อย่างยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	4.2 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการ แข่งขัน 4.4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอ ภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ อปท.เทศบาลเมืองวาริน ชำราบ (พ.ศ.2566-2570)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านสังคม
ยุทธศาสตร์ อปท.ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดระเบียบชุมชน สังคมและรักษา ความสงบเรียบร้อย ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาเมืองน่าอยู่ทันสมัย ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมเมืองท่องเที่ยวแห่ง ความสุขหลายมิติสู่สากล

ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เจียงเหินตอนล่าง 2 (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้าง โอกาสและความเสมอภาคทางสังคมและความมั่นคง
ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเจียงเหิน (พ.ศ.2566-2570)	4.3 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนให้ได้มาตรฐาน 4.6 ยกระดับคุณภาพชีวิตให้ได้มาตรฐานและแก้ปัญหา ความยากจนให้กับผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางสังคม
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)	1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 2. การเสริมความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 9. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	4.3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4.4 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอ ภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ อปท.เทศบาลเมืองวาริน ชำราบ (พ.ศ.2566-2570)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ อปท.ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมเมืองท่องเที่ยวแห่ง ความสุขหลายมิติสู่สากล
ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เจียงเหินตอนล่าง 2 (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเจียงเหิน (พ.ศ.2566-2570)	4.5 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนให้ได้มาตรฐาน
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)	4. การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืน
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	4.5 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ อปท.เทศบาลเมืองวาริน ชำราบ (พ.ศ.2566-2570)	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร
ยุทธศาสตร์ อปท.ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี	ยุทธศาสตร์ที่ 7 การบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น
ยุทธศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การพัฒนาเมืองน่าอยู่ทันสมัย

(พ.ศ.2566-2570)	
ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เจียงเหินตอนล่าง 2 (พ.ศ.2566-2570)	ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้าง โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
ยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเจียงเหิน (พ.ศ.2566-2570)	-
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)	1. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 5. การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนา ประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน 6. การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	4.6 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ

(3) การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3.1 การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและ
โอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่น ด้วยเทคนิค **SWOT Analysis** (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส
และอุปสรรค)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้ใช้
การวิเคราะห์ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และTrend บัจจัยและ
สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพ
ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

จุดแข็ง (S : Strength)

- ทำเลที่ตั้งมีความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ
- การเมืองท้องถิ่นมีความเป็นเอกภาพมายาวนาน ทำให้การบริหารจัดการและการ
พัฒนา มีความต่อเนื่อง
- เป็นพื้นที่ที่มีสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา
- ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงาน
ภาคราชการ เอกชนและท้องถิ่น
- มีสนามกีฬาทุ่งค่าน้ำแซบเป็นแหล่งเสริมสร้างสุขภาพและการสันทนาการ
- เทศบาลมีช่องทางในการรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนหลายช่องทาง
ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันทั่วทั้ง

จุดอ่อน (W : Weakness)

- รายได้ที่จัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ
- บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน ไม่เพียงพอ

- การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควร

โอกาส (O : Opportunity)

- จังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณให้เทศบาลดำเนินการตามแผนงานโครงการตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาเทศบาล
- มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมระหว่างจังหวัด สามารถรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ
- นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น โดยการสร้างดุลยภาพระหว่างการกำกับดูแลและความเป็นอิสระของท้องถิ่นในการบริหารจัดการงบประมาณและบุคลากรของท้องถิ่น

อุปสรรค (T : Threat)

- ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนยังสับสนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่น
- ระเบียบ กฎหมาย บางฉบับไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเทศบาล
- เกณฑ์การจัดเก็บรายได้และการจัดสรรงบประมาณไม่ได้คำนึงถึงผลพวงของประชากรแฝง ที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการบริหารจัดการพื้นที่
- การระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและประชาชน

3.2 ประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Megatrends) ที่สำคัญและสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง คาดว่าจะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

1) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นยุคของการต่อยอดและผสมผสานเทคโนโลยีที่มีขอบเขตแตกต่างกันเข้าด้วยกัน ส่งผลให้เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างพลิกผัน แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางของประเทศประกอบด้วย

(1) การเติบโตของเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม (Platform Economy) และเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy)

(2) การวิเคราะห์ ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) การพัฒนาและใช้งานข้อมูลขนาดใหญ่จะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีมาตรฐานการจัดเก็บและเชื่อมโยงฐานข้อมูลผ่านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ อาทิ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IOT) และบล็อกเชน (Blockchain) ร่วมกับการมีบุคลากรที่มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมและ

(3) การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติ (Automation & Robotics)

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของการพัฒนาเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพ (Biotechnology) ที่ เป็นอีกหนึ่งกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักของโลก ยังเป็นโอกาสที่ สำคัญหากได้มีการ พัฒนาต่อยอดเพื่อนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม โดยจะช่วยยกระดับผลิตภาพของภาคการเกษตรและ อุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังสามารถช่วยลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศได้อย่างมีนัยสำคัญ

2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

5-10 ปีข้างหน้า องค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่าประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป จะเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยกว่าร้อยละ 120 จนมีจำนวนรวมถึง 1.5 พันล้านคน ภายในปี 2593 และส่งผลให้ สัดส่วนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลงในเกือบทุกประเทศ โดยเฉพาะภูมิภาคเอเชียตะวันออกและ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในโลกในปัจจุบันและยังคงมีแนวโน้มที่ประชากร ผู้สูงอายุจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกราว 312 ล้านคน จนคาดว่าจะมีจำนวนผู้สูงอายุรวมกว่า 573 ล้านคน ภายในระยะเวลา 30 ปีข้างหน้าการเข้าสู่ประเทศสังคมสูงวัยอาจนำมาซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ๆ จาก ความต้องการสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้ภาคการผลิตส่วน หนึ่งมีโอกาสเติบโตเพิ่มขึ้น อาทิ ธุรกิจบริการสุขภาพ บริการทางการแพทย์ และศูนย์พักพิงผู้สูงอายุ ซึ่ง สังคมสูงวัยยังเป็นช่องทางในการพัฒนานวัตกรรม สินค้า และบริการใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มสูงวัย อาทิ หุ่นยนต์สำหรับการดูแลและนวัตกรรมการใช้ภายในบ้าน สำหรับผู้สูงอายุในบ้านสำหรับผู้สูงอายุ

3) การดูแลสุขภาพและการรักษาพยาบาล

จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในระยะ 10 ปีข้างหน้า ประกอบด้วย 2 แนวโน้มหลัก ที่จะส่งผลต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาของหลายประเทศในโลก รวมถึง ประเทศไทย ดังนี้

1) พฤติกรรมในการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมสมัยใหม่ที่ เปลี่ยนแปลงไปสู่การบริโภคอาหารที่มีสารปรุงแต่งและมีไขมันสูง ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และ ขาดการออกกำลังกาย ตลอดจนการเผชิญกับมลพิษที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของ กิจกรรมทางเศรษฐกิจได้

ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสุขภาพทางกาย ในขณะที่ระดับความเครียดในการทำงานและการใช้ชีวิตที่เพิ่ม สูงขึ้นประกอบกับความตื่นกลัวจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้สร้างความวิตกกังวลและนำมาสู่ การเพิ่มขึ้นของปัญหาสุขภาพจิตในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประชากรทั่วโลกมีอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ ติดต่อเรื้อรัง อาทิ โรคหัวใจ มะเร็ง เบาหวาน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งโรค NCDs เป็นโรคที่รักษา ยาก ค่าใช้จ่ายในการรักษาไม่มีการจัดการที่เหมาะสมจะเกิดเป็นภาระต่อสถานะทางการเงินของผู้ป่วย และเป็นภาระทางการคลังของประเทศในระยะยาว ในอีกมิติหนึ่งพบว่ากระแสความตระหนักในการดูแลสุขภาพ ในเชิงป้องกัน (Preventive Care) มีแนวโน้มเด่นชัดขึ้นทั่วโลก ซึ่งเป็นผลให้ความต้องการอาหาร เพื่อสุขภาพ รวมถึงอุปกรณ์และบริการการดูแลสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นในทิศทางเดียวกันในอนาคต และอาจ ส่งผลให้อุปสงค์ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยความตื่นตัวในการป้องกันโรคติดต่อ ที่สืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก็จะเป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการด้านการ

บริการสุขภาพและการท่องเที่ยวต้องยกระดับมาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัยในการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

2) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการรักษาพยาบาล มีการนำเทคโนโลยีใหม่ เข้ามาใช้ในการให้บริการสาธารณสุข อาทิ การตรวจวินิจฉัยและเฝ้าระวังสุขภาพผ่านโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชัน และอุปกรณ์สำหรับสวมใส่ที่มีเซ็นเซอร์หรือเทคโนโลยีตรวจวัดสุขภาพ เช่น การวัดความดัน วัดระดับน้ำตาล ในเลือด และคลื่นไฟฟ้าหัวใจ เป็นต้น โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีโอกาที่จะพัฒนาไปเป็นความปกติใหม่ (New Normal) ของการให้บริการด้านสุขภาพ ในขณะเดียวกัน การนำระบบจัดเก็บและบริหารจัดการ ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) มาใช้ ร่วมกับ Machine Learning และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ในการจัดการข้อมูลในเชิงชีวสารสนเทศ (Bioinformatics) จะช่วยเพิ่มศักยภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสาธารณสุข และช่วยให้การติดตามข้อมูลทั้งเพื่อการบริหารจัดการคลังยา วัสดุ อุปกรณ์ทางการแพทย์ และการควบคุมโรคระบาดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ความก้าวหน้าของการวิจัย ในด้านพันธุกรรม (Genetic) และจีโนมิกส์ (Genomics) ยังส่งผลให้เกิดการ รักษาพยาบาลที่เฉพาะเจาะจง และสามารถพัฒนาหรือยกระดับ บริการขั้นสูงซึ่งเป็นโอกาส ใหม่ทางธุรกิจสำหรับอุตสาหกรรมทางการแพทย์ ได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

4) การขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization)

พื้นที่ส่วนใหญ่ของโลกมีการย้ายถิ่นฐานของประชากรเข้ามาอาศัยและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตเมืองและการขยายตัวของเมืองที่รวดเร็วมากขึ้นโดยประชากรกว่าครึ่งหนึ่งของโลกอาศัยอยู่ในเขตเมืองตั้งแต่ปี 2551 และจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70 ภายในปี 2593 โดยพบว่า ภูมิภาคแอฟริกา เอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเป็นเมืองเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ในระยะที่ผ่านมาเนื่องจากความเป็นเมืองมีส่วนในการ สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเห็นได้จากสัดส่วนขนาดทางเศรษฐกิจ (GDP) ของเมืองทั่วโลกคิดเป็นร้อยละ 85 ของเศรษฐกิจโลก อันเป็นผลจาก ข้อได้เปรียบของความเป็นเมืองผ่าน การรวมกลุ่มของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาคบริการและ ภาคการผลิตจากการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค เช่น ท่าอากาศยาน โครงข่ายรถไฟไฟฟ้า ในเขตเมือง และ สถานีรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น รวมถึงยังเอื้อประโยชน์ต่อระบบการศึกษาและสาธารณสุข ที่ สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่ เมือง ที่มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดได้สร้างผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพ สิ่งแวดล้อมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อาทิ เมืองที่มีประชากรหนาแน่นและมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจสูงจะมี แนวน้อม ปล่องก๊าซเรือนกระจกสูงในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากเมืองมีสัดส่วนการใช้พลังงาน ประมาณ 3 ใน 4 ของโลก อีกทั้งสร้างขยะมูลฝอยและของเสียถึงร้อยละ 50 ของโลกยิ่งไปกว่านั้น วิกฤติ การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อเมืองในหลายมิติ ทั้งในมิติการดำเนินชีวิต กิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคมภายใต้รูปแบบ

ความปกติใหม่ เป็นปัจจัยเร่งให้เมืองต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่มีการ ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ มากขึ้น อาทิ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง การวิเคราะห์

ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสุขภาพคนเมืองและการบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่จะเกิดรวดเร็วและรุนแรงขึ้นจากที่คาดการณ์ไว้เดิม โดยใน พ.ศ.2550 มีการคาดการณ์ว่าอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกจะเพิ่มขึ้น 1.5 ถึง 5.1 องศาเซลเซียส ภายในปี 2643 เมื่อเทียบกับระดับอุณหภูมิก่อนยุคอุตสาหกรรม แต่การคาดการณ์เมื่อ พ.ศ.2561 ระบุว่าอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกอาจเพิ่มขึ้นถึง 1.5 องศาเซลเซียส เร็วขึ้นเป็นภายใน พ.ศ.2573 -2595 ซึ่งอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าว จะส่งผลให้เกิดคลื่นความร้อนในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มนุษย์ ตั้งถิ่นฐานอยู่และในบางพื้นที่จะมีโอกาสที่ภัยแล้งและภาวะฝนทิ้งช่วงจะเกิดขึ้น ในขณะที่หลายภูมิภาค อาจเผชิญกับความถี่ของการเกิดพายุที่บ่อยและรุนแรงขึ้น ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะสร้างความเสียหายต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดย OECD ได้คาดการณ์ว่า หากไม่มีการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จะทำให้ภายใน พ.ศ.2603 ความเสียหายอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นทั่วโลกจะมีมูลค่าถึง ร้อยละ 1.0-3.3 ของ GDP โลก และมูลค่าความเสียหายจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.0-10.0 ภายใน พ.ศ.2643 โดยภาคการเกษตรจะได้รับความเสียหายมากกว่าภาคการผลิตอื่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจส่งผลให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรลดลง หรือพืชบางชนิดอาจมีระยะเวลาการให้ผลผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป ยิ่งไปกว่านั้น พื้นที่การเกษตรบางส่วนที่ประสบกับภัยแล้งยาวนานหรือน้ำท่วมซ้ำซากจะไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ ในขณะเดียวกัน สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปยังส่งผลทำให้การแพร่ระบาดของโรค ตามฤดูกาล มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น รวมทั้งยังเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำในหลายพื้นที่ของโลก เนื่องจากอากาศร้อนทำให้พาหะนำโรคติดต่อบางชนิดเพิ่มจำนวนเร็วขึ้น โดยเฉพาะยุง แมลงวัน และหนู ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคมีผลกระทบต่องานทั้งในมิติของสุขอนามัยประชาชน ชุมชนและเศรษฐกิจครัวเรือน นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิในชั้นบรรยากาศยังส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงและปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำลดลง เกิดการสูญเสียทรัพยากรชายฝั่งอันเนื่องมาจากการกัดเซาะที่รุนแรง และจำนวนสัตว์ทะเลลดลงจากการที่ทะเล มีความเป็นกรดสูงขึ้น อีกทั้งพื้นที่ราบที่อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเลจะถูกน้ำทะเลท่วม สร้างความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลให้ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่น้ำท่วมต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน โดยกลุ่มคน ผู้มีรายได้น้อยจะเป็นกลุ่มเปราะบาง ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ และอาจไม่สามารถฟื้นตัวกลับมาใช้ชีวิตได้ดังเดิม

6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพเหมาะสมเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน อย่างไรก็ตาม การดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ ที่ผ่านมาในลักษณะของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไป ทั้งในมิติที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

และการบริโภคที่ก่อให้เกิดของเสียและมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศน์ กำลังเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ

สิ่งแวดล้อมได้มุ่งเน้นการดำเนินงานใน 4 มิติหลัก ได้แก่ (1) การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อสืบทอดให้แก่คน รุ่นต่อไป (2) การฟื้นฟูและสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมขึ้นมาใหม่ (3) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับขีดความสามารถของระบบนิเวศ และ (4) ยกระดับ

กระบวนการทัศน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผ่านการปรับปรุงกลไกและเครื่องมือที่นำไปสู่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการปรับปรุงระบบบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความครอบคลุมถึงประเภทของทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ สำคัญ ได้แก่ ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง ป่าหามลพิษ และ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยผลการพัฒนาที่ผ่านมา สถานะปัจจุบัน และนัยจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก

ความพยายามระดับโลกในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Global Climate Action) ในเดือนพฤศจิกายน 2559 ประเทศภาคีสมาชิกอนุสัญญากรอบการทำงานแห่ง สหประชาชาติ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) จำนวน 197 ประเทศ ได้มีมติเห็นชอบกับความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่มีเป้าหมายระยะยาวที่ จะควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้น้อยกว่า 2 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับระดับก่อน การปฏิวัติอุตสาหกรรม และมุ่งมั่นพยายามในการจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้อยู่ที่ 1.5 องศาเซลเซียส โดยประเทศไทยได้ให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคีความตกลงปารีส เมื่อ 21 กันยายน 2559 ทั้งนี้ ได้มีการประเมินโดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UN Environment Programme : UNEP) ว่า เพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิไม่ให้เกิน 2 องศาเซลเซียส ภายในปี พ.ศ.2572 ปริมาณ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อปีทั่วโลกจะต้องลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 เมื่อเทียบกับปี 2561 และหาก ต้องการควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือน กระจกทั้งโลกต้องลดลงร้อยละ 55 ในขณะที่เดียวกัน จากการประเมินของ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) พบว่า ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิของโลกจะต้องลดลง เป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี พ.ศ.2593 (ค.ศ.2050) เพื่อที่จะควบคุมการเพิ่มขึ้นของ อุณหภูมิไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียสปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั่วโลกและในประเทศกำลัง พัฒนาส่วนใหญ่ รวมถึงประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีแนวโน้มที่ ประเทศกำลังพัฒนาจะถูกกดดันมากขึ้น ในอนาคตเพื่อให้มีการดำเนินการเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซ เรือนกระจกอย่างจริงจัง ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีหลายประเทศที่ได้ตั้งเป้าว่าจะบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สุทธิเป็นศูนย์ภายในช่วงปี พ.ศ.2593-2603 อาทิ อาร์เจนตินา บราซิล แคนาดา ชิลี จีน และสหราชอาณาจักร

7) พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้า

กระแสความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศใน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแบตเตอรี่ ได้สร้างแรงกดดันให้เกิด การพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและใช้ทรัพยากรให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ที่มีการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ สาขาพลังงาน และสาขา

การคมนาคมขนส่ง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน รวมทั้งมีการคิดค้นการพัฒนายานยนต์สมัยใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้าจากแบตเตอรี่ หรือเซลล์เชื้อเพลิงไฮโดรเจน เพื่อตอบสนองความต้องการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือกและการใช้งานยานยนต์สมัยใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก โดยในปี 2562 ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก ประกอบด้วย พลังงานชีวภาพ พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม มีแนวโน้มลดต่ำลงอยู่ในระดับที่เทียบเท่าหรือต่ำกว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิลและคาดว่าพลังงานหมุนเวียนจะมีต้นทุนรวม (ต้นทุนทางการเงินรวมกับต้นทุนภายนอก) ลดลงต่ำกว่าต้นทุนการผลิตแบบดั้งเดิมภายในปี 2570

ทั้งนี้ พบว่าต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ ปี 2563 การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนคิดเป็นสัดส่วนสูงกว่า 1 ใน 4 ของพลังงานทั้งหมดของโลกและมีสัดส่วนการลงทุนเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตถึง 3 ใน 4 ของการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตไฟฟ้าทั้งหมดของโลก

อีกทั้งยังพบว่าแนวโน้มการใช้พลังงานในด้านคมนาคมขนส่ง โดยเฉพาะในส่วนของยานพาหนะส่วนบุคคล ในปี 2563 มีปริมาณการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าทั่วโลกเติบโตสูงขึ้นถึงร้อยละ 40 ต่อปี และคาดว่ายานยนต์ไฟฟ้าจะมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้นถึงประมาณ 1 ใน 3 ของโลกภายใน 10 ปีข้างหน้า จากการรวบรวมข้อมูลเชิงนโยบายและแผนของประเทศต่าง ๆ พบว่า มีประเทศ/เขตปกครองอย่างน้อย 18 แห่ง เช่น นอร์เวย์ ญี่ปุ่น สวีเดน แคลิฟอร์เนีย ไต้หวัน และอิสราเอล เป็นต้น มีแผนระบับการจำหน่ายยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนให้ประชาชนเปลี่ยนมาใช้ยานพาหนะทางเลือกรถยนต์ไฟฟ้า ภายในปี 2593

การพัฒนาพลังงานหมุนเวียนเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อยและภาคครัวเรือนให้สามารถผลิตไฟฟ้าใช้งานได้เอง โดยสามารถขายไฟฟ้าส่วนเกินกลับเข้าระบบเพื่อสร้างรายได้ ในขณะเดียวกัน การลดการใช้พลังงานฟอสซิลและเพิ่มสัดส่วนของการใช้ยานยนต์ไฟฟ้ายังเป็นแนวทางสำคัญในการช่วยบรรเทาปัญหามลพิษทางอากาศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตพลังงานและการคมนาคมขนส่ง ทั้งนี้ เนื่องจากไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่รับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือในการอนุรักษ์พลังงานและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเชื้อเพลิงและเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าไปสู่การใช้พลังงานทางเลือกในสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามพันธสัญญาระหว่างประเทศตามที่กำหนดไว้ โดยประเทศไทยมีศักยภาพและโอกาสในการที่จะต่อยอดการพัฒนาฐานไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงการส่งออกยานยนต์ แบบสันดาปภายในที่มีแนวโน้มลดลงในอนาคตได้

8) การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมทางสังคม

ยุคสมัยที่มีการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความซับซ้อนจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร ประกอบกับบริบททางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศและสังคมที่มีความเฉพาะตัวในแต่ละยุค (Individualization) ได้ส่งผลกระทบให้อุปนิสัย ทัศนคติ และพฤติกรรมดำรงชีวิต

ของประชากรในแต่ละรุ่น มีการปรับเปลี่ยนที่แตกต่างกันออกไป โดยกลุ่มประชากรเจนเนอเรชันวาย ที่มีการเกิดอยู่ในช่วง พ.ศ.2523-2543 (ค.ศ.1980-2000) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เติบโตมากับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจะมีบทบาทที่โดดเด่นในการนำเสนอ ทั้งจากจำนวนสัดส่วนที่จะมีมากที่สุดทั้งในวัยแรงงานและวัยเจริญพันธุ์ โดยประชากร กลุ่มนี้มักมีพฤติกรรมให้ความสำคัญกับการศึกษา ชอบเข้าสังคม ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ตลอดจนมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และเป็นกลุ่มประชากรที่เน้นความสมดุลระหว่างการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนตัว (Work-life Balance) เพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของตนเองมากกว่าเป้าหมายเพียงเพื่อค่าตอบแทนและความมั่นคง นอกจากนี้ด้วยความที่เติบโตมากับเทคโนโลยี จึงทำให้มีความคุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยี และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีอัตราการย้ายถิ่นและการย้ายงานสูงขึ้นเช่นเดียวกัน อัตราการเกิดจะน้อยลง เนื่องจากประชากร มีแนวโน้มแต่งงานช้าและชะลอ

9) อนาคตของงาน (Future of Work) และพฤติกรรมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป

โลกแห่งการทำงานในอนาคตกำลังเปลี่ยนแปลงไป โดยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรโลก และทัศนคติของคนรุ่นใหม่ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิด

"อนาคตของงาน (Future of Work)" กล่าวคือ งานบางประเภทจะเลือนหายไป และเกิดงานประเภทใหม่ขึ้นมาทดแทน โดยระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์มีแนวโน้มจะเข้ามาทดแทนงานที่มีลักษณะของการทำซ้ำหรือเป็น แบบแผน (Repetitive/Routine) ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานที่มีทักษะความสามารถเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีมากขึ้น และการเข้าสู่สังคมสูงวัยยังมีแนวโน้มทำให้งานในอุตสาหกรรมสุขภาพและสุขภาพ มีจำนวนเพิ่มขึ้น ตลอดจนกระแสความใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อมจะส่งผลให้งานสีเขียว (Green Jobs) ทวีความสำคัญในตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การเกิดขึ้นของงานในอาชีพใหม่ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงข้างต้นนำไปสู่ความต้องการทักษะของแรงงานในลักษณะใหม่ โดยนอกเหนือจากทักษะทางปัญญา (Cognitive) หรือทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skills) อาทิสเต็ม (Science Technology Engineering and Mathematics ; STEM) แล้ว ยังเป็นที่คาดการณ์กันว่าทักษะทางพฤติกรรม (Non-Cognitive) หรือทักษะด้านมนุษย์ (Human skills) อาทิ ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร หรือการทำงานเป็นทีม จะเป็นที่ต้องการและเป็งานสำหรับอนาคตเนื่องจากเป็นทักษะเฉพาะที่เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังไม่สามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้

สถานการณ์ด้านการลงทุนประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวของปัจจัยทุนอยู่ในระดับต่ำ และ วัลย์กำลังแรงงานของไทยเริ่มลดลงนับตั้งแต่ปี 2559 ส่งผลให้อัตราการมีส่วนร่วมของกำลังแรงงานลดลง การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ยังต่ำกว่าประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุน R&D อยู่ในระดับต่ำ และประเทศไทยยังประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเพื่อการวิจัยและพัฒนา การเพิ่มผลิตภาพแรงงานที่ผ่านมาของไทยยังเป็นไปอย่างล่าช้า อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในด้านการพัฒนาทักษะของแรงงาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการของตลาดแรงงานและคุณภาพของแรงงาน (Skill mismatching) ภายใต้แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้ความต้องการทักษะแรงงานเปลี่ยนแปลงไป

ผลจากการที่ประชากรกลุ่มเจนเนอเรชันวาย มีบทบาทสำคัญในตลาดแรงงาน ซึ่งมีความต้องการใช้ชีวิตที่มีความยืดหยุ่นและความสมดุลในชีวิต ทำให้การจ้างงานในระยะต่อไปจะมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น กล่าวคือ การจ้างงานที่มีใช้รูปแบบมาตรฐาน (Non-standard Form of Employment :NSE) อาทิ การจ้างงานชั่วคราว (Temporary) การจ้างงานบางช่วงเวลา (Part-time) การจ้างงานตามความต้องการ (On-call) การจ้างงานแบบแฝง (Disguised) และงานอิสระ (Self Employment) มีแนวโน้มจะแพร่หลายมากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับรูปแบบการทำงานจากทุกที่ทุกเวลา (Working Anytime, Anywhere) อาทิ การทำงานทางไกล (Remote Work/Telework) การทำงานจากบ้าน (Work from Home) หรือจากที่อื่นๆ ผ่านระบบออนไลน์ โดยอยู่ภายใต้ชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่น ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความสมดุลในชีวิต รวมไปถึงช่วยลดผลกระทบจากภาวะวิกฤติที่กระทบต่อความสามารถในการเดินทางไปทำงาน สอดคล้องกับการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจแบบ Gig Economy และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตใหม่ นำไปสู่การขยายโอกาสการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานและเป็นแหล่งรายได้เสริม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจส่งผลให้เกิดการขยายตัวของแรงงานนอกระบบ ซึ่งขาดความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม รวมถึงแรงงานอาจเผชิญความเสี่ยงจากความมั่นคงในการจ้างงานที่ลดลง

การทำงานที่บ้าน (Work from home : WFH) เป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญเพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในช่วงการแพร่ระบาดที่รุนแรงหลายองค์กรได้มีนโยบายให้พนักงานปรับการทำงานเป็นการทำงานที่บ้าน และอาจกลายเป็น New Normal ของรูปแบบการทำงานเมื่อพ้นช่วงของการระบาดของโรคฯ การปรับตัวและกำกับดูแลระบบการทำงานขององค์กรให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรมีการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เอื้อต่อการทำงานในรูปแบบใหม่ในอนาคต

10) ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางและรุนแรง ในเกือบทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย การแพร่ระบาดของโรคอย่างรุนแรงและต่อเนื่องมิได้เป็นเพียงวิกฤตการณ์ทางสาธารณสุขเท่านั้น แต่ได้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการใช้ชีวิตของประชากรโลกอย่างรุนแรง เกิดเป็นต้นทุนจากทั้งความสูญเสียชีวิตและการเจ็บไข้ได้ป่วยโดยตรงจากการติดเชื้อ และผลกระทบทางอ้อมจากความพยายามในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด โดยในปี 2563 ธนาคารโลกได้ประมาณการว่าเศรษฐกิจโลกจะหดตัวลงถึงร้อยละ 4.30 และมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.46 รวมถึงมีการสูญเสียของชั่วโมงการทำงานถึงร้อยละ 8.8 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 ซึ่งอัตราการสูญเสียของชั่วโมงการทำงานข้างต้นเทียบเท่ากับการสูญเสียการจ้างงานประจำถึง 255 ล้านตำแหน่ง

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจและการค้าโลกอย่างรุนแรง โดยระดับผลกระทบมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเทศ ทั้งนี้จากรายงานของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา ปี 2563 พบว่า กลุ่มประเทศหรือประเทศที่ได้รับความเสียหายในด้านการค้าโลกมากที่สุด ตามดัชนี คือ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกาตามลำดับ โดย

ประเทศไทยได้รับผลกระทบสูงเป็นอันดับที่ 11 จากการหดตัวของกลุ่มอุตสาหกรรมรถยนต์ เมื่อพิจารณาผลกระทบของรายได้จากภาคการท่องเที่ยวข้อมูลของสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association : ATA) พบว่า กลุ่มประเทศในทวีปเอเชียได้รับความเสียหายจากการเดินทาง ทางอากาศที่หดตัวอย่างรุนแรงมากที่สุด

ภาวะเศรษฐกิจต่อจากนี้ไปขึ้นอยู่กับความสำเร็จของมาตรการควบคุมการระบาด มาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของวัคซีนและความสามารถในการจัดสรรวัคซีนโดยในระยะเริ่มต้น มีแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ.2564-2565 เป็นการระบุแนวทางการพัฒนาจากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้น ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ และประเด็นการพัฒนาเพิ่มเติมที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบฟื้นฟูกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้าสู่ภาวะปกติ รวมทั้งนำเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงมาเป็น "จุดเปลี่ยน" ในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดหมายใหม่ ที่ดีกว่าในอนาคต การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศเพื่อให้มีความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับและลดความเสี่ยง ขณะเดียวกันยังมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ผลประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้สามารถ "ล้มแล้วลุกไว" (Resilience) ประกอบด้วย มิติการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่ 1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึง ความสามารถในการจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติ ให้สามารถยืนหยัดและต้านทานความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว 2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึง การปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยงและปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น และ 3) เปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงปัจจัยพื้นฐานให้ สอดรับกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จนถึงปัจจุบัน แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติฯ มีเป้าหมายสำคัญ คือ "คนสามารถยังชีพอยู่ได้ มีงานทำ กลุ่มเปราะบางได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างอาชีพและกระจายรายได้ สู้ท้องถิ่น เศรษฐกิจประเทศฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ และมีการวางรากฐานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่" โดยได้ระบุประเด็นการพัฒนา 4 ประการ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในระยะ 2 ปี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการฟื้นฟู และขับเคลื่อนประเทศให้สามารถ "ล้มแล้วลุกไว หรือ Resilience"

โดย 4 ประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย 1.การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากภายในประเทศ (Local Economy) เพื่อลดความเสี่ยงในการพึ่งพาต่างประเทศ 2.การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว (Future Growth) โดยมุ่งเน้นด้านการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ที่ประเทศไทยมีโอกาสและมีศักยภาพภายใต้ภูมิทัศน์ของเศรษฐกิจโลกแบบใหม่ 3.การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นการหลักในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ (Human Capital) โดยการยกระดับและปรับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโครงสร้างเศรษฐกิจพร้อมทั้งเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติ และ จัดสวัสดิการทางสังคมให้เหมาะสม

เพียงพอกับการดำรงชีวิตโดยเฉพาะในด้านรายได้และสุขภาพ 4.การปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ (Enabling Factors) ให้ สอดรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพของประเทศ อาทิ การเร่งรัดพัฒนาและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ การปรับปรุงกฎหมายและการดำเนินงานของภาครัฐให้ทันสมัย การพัฒนาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม การเสริมสร้างความมั่นคงและศักยภาพในการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายการพัฒนาต่างๆ เพื่อลดอุปสรรค ขัดจำกัด และส่งเสริมการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

3.2.2 สถานะของประเทศไทย และผลจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก

ข้อจำกัดและความท้าทายที่สำคัญหลายประการซึ่งประเทศไทยยังคงต้องเผชิญและรอที่จะได้รับการแก้ไข รวมทั้งผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ในระดับโลกข้างต้น จะยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะ ต่อจากนี้ การนำเสนอข้อมูลภายใต้หัวข้อนี้จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะฉายภาพสถานะการพัฒนาที่เป็นอยู่ พร้อมทั้งการประเมินและคาดการณ์ผลจากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 โดยนำเสนอผ่านสถานะของประเทศที่ครอบคลุมในมิติการพัฒนา 6 ด้านหลัก ประกอบด้วย ความมั่นคง ความสามารถในการแข่งขัน ทรัพยากรมนุษย์ โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ความมั่นคง

การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมืออันดีในด้านความมั่นคงกับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกได้ทุกรูปแบบ ในระยะต่อจากนี้ประเทศไทยยังให้ความสำคัญในการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ให้เป็นไปอย่างสมดุล โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันและผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญภายใต้แนวโน้มการลดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ กรณีการเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในการกำหนดทิศทางและส่งเสริมเสถียรภาพของภูมิภาค จำเป็นต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวโน้มเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศและประเด็นระดับโลก โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดท่าทีให้ไทยสามารถแสดงบทบาทนำในภูมิภาคในประเด็นที่ไทยมีความเข้มแข็งและ/

หรือมีศักยภาพ อาทิ การท่องเที่ยว อาหาร บริการทางการแพทย์และการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 การเสริมสร้างและสร้างไว้ซึ่งความเป็นปึกแผ่นและความเป็นแกนกลางของอาเซียน เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกบังคับให้เลือกข้างระหว่างประเทศมหาอำนาจ การบูรณาการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาค (Regional Integration) เพื่อใช้ประโยชน์จากภูมิรัฐศาสตร์อย่างเต็มศักยภาพในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับประเทศในภูมิภาคท่ามกลางกระแสการลดการพึ่งพาทางเศรษฐกิจในระดับโลก ตลอดจนการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศในประเด็นระดับโลกที่สำคัญ อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ

สิทธิมนุษยชน โดยการดำเนินการดังกล่าวยังต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาอย่างรอบด้านและเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ

ความสามารถในการแข่งขัน

ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตติดลบในปี 2563 และคาดว่าจะต้องใช้เวลารั้งปี 2565 จึงจะทำให้เศรษฐกิจกลับมาเติบโตอยู่ในระดับใกล้เคียงกันในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนการระบาดได้ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศในระยะต่อไป (Scaring effects) โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อตลาดแรงงาน ตลอดจนความสามารถ ในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจให้มีความเปราะบางขึ้น ซึ่งอาจกระทบต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

ในช่วงประมาณ 30 ปีที่ผ่านมาโครงสร้างการผลิตมีการเปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนเป็นไปอย่างช้า ในช่วง 2-3 ทศวรรษ ที่ผ่านมา แม้ว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมและบริการที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจไทย แต่ภาคอุตสาหกรรมยังถูกขับเคลื่อนด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิม และยังคงพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบ จากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง ดังนั้นการขับเคลื่อนเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในระยะต่อไป จึงควรต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการเพื่อยกระดับเข้าสู่การผลิตภาคอุตสาหกรรมและบริการในยุคแห่งอนาคต ที่ผ่านมเศรษฐกิจไทยต้องพึ่งพิงอุปสงค์ต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง ส่งผลให้ไทยต้องเผชิญกับความผันผวนตามการเปลี่ยนแปลงของความต้องการในตลาดโลก ในปี 2563 ภาคการส่งออกและการท่องเที่ยวของไทยยังได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการระบาดของโรคโควิด-19 การพัฒนาในระยะต่อไป จึงต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพของการผลิตสินค้าส่งออกให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลก ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูและยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในช่วงหลังวิกฤตโควิด-19 เพื่อให้กลับมาเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ รวมทั้งการเพิ่มสัดส่วนภาคบริการนอกภาคการท่องเที่ยว ที่เป็นภาคบริการสมัยใหม่ซึ่งต้องอาศัยเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

การกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสถานะการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ SMEs มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจยังคงกระจุกตัวอยู่ในธุรกิจขนาดใหญ่เป็นหลัก ที่ผ่านม ภาคการเงินของไทยมีความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบการให้บริการให้อยู่ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ เป็นผลดีต่อการลดต้นทุนของธุรกรรมทางการเงินและช่วยให้ ภาคครัวเรือนและผู้ประกอบการรายย่อยสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้มากขึ้น โดยช่วงหลายปีที่ผ่านมาจำนวนบัญชีและธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะ : Mobile Banking เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ครัวเรือนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินในภาพปรับตัวเพิ่ม จำนวนครัวเรือนมีหนี้ในระบบต่อครัวเรือนทั้งหมดลดลง

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการเกษตรใน 5 รูปแบบดังนี้ (1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการพัฒนา

ผลิตภัณฑ์การเกษตร (2) เกษตรปลอดภัย คือ การมุ่งเน้นพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยในระดับสากล (3) เกษตรชีวภาพเป็นการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ภาคการเกษตร (4) เกษตรแปรรูป โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง และ (5) เกษตรอัจฉริยะ โดยการนำเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตเพื่อเพิ่มคุณภาพของผลผลิตและปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่ และรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งการพัฒนาภาคการเกษตรในทั้ง 5 รูปแบบจะช่วยสร้างและส่งเสริมความ

เข้มแข็งของภาคการเกษตรในระยะยาว ทั้งในมิติของการยกระดับผลิตภาพ และการสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกจากนี้ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปมีแนวโน้มการเติบโตที่ดีในอนาคต ด้วยกระแสการคำนึงถึงสุขภาพ และการดูแลสุขภาพเชิงป้องกันที่มีมากขึ้นของผู้บริโภคภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการเข้าสู่สังคมสูงวัย และการเติบโตของชนชั้นกลางและชุมชนเมืองในประเทศเพื่อบ้านที่มีแนวโน้มต้องการบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ

การท่องเที่ยวรูปแบบของบริการการท่องเที่ยวที่ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญ ประกอบด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์ แผนไทยท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ และท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี นอกเหนือจากความท้าทายในการ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการการท่องเที่ยวแล้ว เหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังส่งผลให้ การท่องเที่ยวทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในปี 2563 ชะลอตัวลงและอาจทำให้รูปแบบของตลาด การท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปในระยะยาว ในขณะที่ความกังวลด้านสุขอนามัยและมาตรการด้าน การเว้นระยะห่างทางสังคมที่ยังคงเหลืออยู่ภายหลังจากที่การแพร่ระบาดสิ้นสุดลง จะทำให้การเดินทางเป็นหมู่คณะลดน้อยลง และปรับเปลี่ยนรูปแบบไปสู่การท่องเที่ยวเป็นกลุ่มขนาดเล็กที่มีความต้องการเฉพาะเจาะจง เคลื่อนไหวและเดินทางคล่องตัว อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังมีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานของผู้ให้บริการมากขึ้น ดังนั้น การฟื้นฟูรายได้ของภาคการท่องเที่ยวและการปรับเปลี่ยนรูปแบบและคุณภาพการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นความท้าทายสำหรับการพัฒนารายได้ในภาคการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร ประกอบด้วย การให้บริการทางการแพทย์ การผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ และการผลิตยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งกลุ่มอุตสาหกรรมย่อยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการขยายผลจากธุรกิจพื้นฐานด้านการรักษาพยาบาลและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพซึ่งเป็นสาขาที่เป็นจุดเด่นของประเทศไทยอยู่เดิม ให้เกิดเป็นโครงข่าย กลุ่มอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่มูลค่า ในด้านของความสามารถในการแข่งขัน ประเทศไทยมีบริการทางการแพทย์และภาพที่หลากหลายและมีคุณภาพติดอันดับโลก โดยมีสถานพยาบาลเอกชนที่ได้รับการรับรองนานาชาติแบบ JCI (Joint Commission International) มากที่สุดในภูมิภาคอาเซียนและเป็นอันดับ 4 ของโลก มีค่ารักษาพยาบาลที่ถูกกว่าประเทศอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ และในปี 2560 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติใช้จ่ายในบริการด้านสุขภาพเป็นมูลค่าราว 18,000 ล้านบาท ซึ่งสูงเป็นอันดับ 5 ของโลก นอกจากนี้ แนวโน้มการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของไทยและหลายประเทศในโลก ประกอบกับกระแสการให้

ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพจะส่งผลให้ปริมาณความต้องการบริการทางการแพทย์และสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคต

การเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ระดับภูมิภาค ที่ผ่านมาประเทศไทย ได้ลงทุนด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ปัจจุบันไทยนับเป็นประเทศที่มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการคมนาคมขนส่งสูงเป็นอันดับต้นๆ ในภูมิภาค เมื่อประกอบกับจุดแข็งด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของหลายประเทศเพื่อนบ้านและพัฒนาการของความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ ภายในอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่น รวมถึงแนวโน้มการหันมาลงทุน

ภายในภูมิภาคเดียวกันแทนประเทศที่อยู่ห่างไกล ทำให้ไทยมีโอกาที่จะถูกใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้า ผ่านแดนและจุดกระจายสินค้าเพิ่มมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ของประเทศเพิ่มเติม เช่น การสร้างความเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ โดยเฉพาะระบบรางและขนส่งหลายรูปแบบ การพัฒนา ด้านบุคลากรโลจิสติกส์ที่มีทักษะขั้นสูง (Advanced Skills) และการสร้างความยืดหยุ่นของระบบการขนส่ง ในทุกสถานการณ์ (Resilience) เป็นต้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ของ ประเทศไทยให้แก่ผู้ประกอบการ และสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลางทางการค้าของประเทศ

ทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีคนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และทรัพยากรมนุษย์ไทย อย่างไรก็ตาม ด้วยแนวโน้มและบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และฉับพลันมากยิ่งขึ้น ประกอบกับปัญหาทุนมนุษย์ขาดคุณภาพที่มีอยู่แต่เดิม ส่งผลให้ในระยะต่อจากนี้ การพัฒนาทุนมนุษย์จำเป็นต้องพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ภายในปี 2566 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 คาดว่าจะมีประชากรสูงวัย สูงถึงร้อยละ 20.1 ของประชากรทั้งหมด สวนทางกับประชากร วัยเรียน (อายุ 3-21 ปี) และวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะการลดลงของประชากรวัยเรียนส่งผล ให้ความจำเป็นของการขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดลงในภาพรวม และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ประชากรวัยแรงงานที่ลดลงและประชากรสูงวัยที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันและผลิตภาพแรงงานรวมถึงอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงาน และภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นำมาซึ่งปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงานในประเทศ และแนวโน้มความจำเป็นในการพึ่งพาและนำเข้าแรงงานต่างชาติมากขึ้นรวมทั้งความต้องการงบประมาณ เพื่อเป็นสวัสดิการรองรับวัยเกษียณ การเป็นสังคมสูงวัยนับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริการรูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุที่มีกำลังซื้อสูงด้วยเช่นเดียวกัน

โอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1) ความยากจน ในช่วงเวลานี้ กระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่างๆ จะส่งผลต่อสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาความยากจนในระยะต่อไปอย่างยิ่ง โดยมีการคาดการณ์ว่าการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 จะส่งผลให้ความยากจนเพิ่มสูงขึ้นมากในปี 2563 ต่อเนื่องถึงปี 2564 เนื่องจากผลกระทบ ด้านรายได้และการว่างงาน ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัยจะส่งผลให้อัตราการพึ่งพิงในครัวเรือน (จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี และผู้สูงอายุ ต่อวัยแรงงาน) โดยเฉพาะครัวเรือนยากจนซึ่งมีอัตราการพึ่งพิงสูงถึงร้อยละ 98.6 อยู่แล้วยิ่งเพิ่มสูงขึ้นอีก คนจนในวัยแรงงานจึงต้องรับภาระการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น และมีโอกาสน้อยลงในการหลุดพ้นจากกับดักความยากจน การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างพลิกผัน ซึ่งจะทำให้คนจนที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีที่จำเป็น และไม่มีทักษะความรู้ที่เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการทำงานในรูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป มีโอกาสน้อยลงในการขยับสถานะให้พ้นจากกับดักความยากจน จนกระทั่งเกิดการส่งต่อความยากจนไปสู่รุ่นลูกหลาน และเพิ่มปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่สุด

ทั้งนี้ พบว่าครัวเรือนจำนวนมากโดยเฉพาะครัวเรือนยากจนไม่สามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์ จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2562 พบว่า ครัวเรือนที่มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 2 แสนบาท ไม่สามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ คิดเป็นสัดส่วนครัวเรือนร้อยละ 96.1 ในเขตเทศบาล และร้อยละ 98.1 นอกเขตเทศบาล หรือมีครัวเรือนที่เข้าไม่ถึงคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต 10 ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ

2) ความเหลื่อมล้ำ การสร้างความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ถือเป็นประเด็นการพัฒนาที่ประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำ ในหลากหลายมิติ ทั้งในส่วนของความแตกต่างด้านรายได้ ระหว่างกลุ่มประชากรยังอยู่ในระดับสูง ด้านความ มั่งคั่ง ความเหลื่อมล้ำในการถือครองทรัพย์สิน

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ ด้วยโครงสร้างเมือง ที่มีลักษณะโตเดี่ยว โดยเมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจในเชิงพื้นที่รายภูมิภาคของประเทศ จะพบว่าเศรษฐกิจ ไทยยังคงมีการเจริญเติบโตและกระจุกตัวในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เป็นหลัก รองลงมา คือ ภาคตะวันออก ความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ยังนำไปสู่ความ

เหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการศึกษาและสาธารณสุข ซึ่งในด้านการศึกษานั้น พบว่า มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ และความเหลื่อมล้ำเชิงรายได้ โดยในปี 2562 ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ปีที่ 6 พบว่า นักเรียนในเขตเทศบาลยังคงมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่านอกเขตเทศบาล ขณะที่

นักเรียนในกรุงเทพมหานครมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดในทุกวิชา และแม้ว่าโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาตามช่วงวัยของนักเรียนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่กลุ่มเด็กที่มีฐานะดีที่สุดยังมียอดการเข้าศึกษาต่อในระดับสูงมากกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด อีกทั้งยังปรากฏความเหลื่อมล้ำในการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียน อาทิ ระดับมัธยมปลาย (ซึ่งกลุ่มคนรวยมีโอกาสเข้าเรียนสูงกว่าคนจน) ขณะที่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาถึงร้อยละ 31

สำหรับความเหลื่อมล้ำในด้านสวัสดิการสังคม พบว่า การเข้าถึงสวัสดิการของคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำเพิ่มสูงขึ้น ขณะเดียวกัน แม้ว่าจะมีแรงงานนอกระบบเข้าร่วมกองทุนประกันสังคม (ผู้ประกันตนตามมาตรา 40) และกองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มขึ้น แต่มีสัดส่วนแรงงานนอก

ระบบที่สามารถเข้าถึงระบบประกันสังคมอยู่ที่เพียงร้อยละ 27.4 ในด้านกระบวนการยุติธรรม พบว่า มีความเชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำด้านกฎหมายที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างฐานะของบุคคล และประชาชนยังขาดความเข้าใจ ในสิทธิและกฎหมายขณะที่กระบวนการยุติธรรมยังมีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม รวมถึงระบบเส้นสายและพวกพ้อง อย่างไรก็ตามกองทุนยุติธรรมซึ่งได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง ยังถือเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำด้านกระบวนการยุติธรรมในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อาจเพิ่มอุปสงค์ต่อแรงงานที่มีทักษะและการศึกษาสูงกว่า โดยเปรียบเทียบ นำมาซึ่งความเหลื่อมล้ำด้านค่าจ้าง และรายได้ ในขณะที่การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) อาจนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) กลุ่มคนที่ขาดความพร้อมทางด้านทักษะ เครื่องมืออุปกรณ์ดิจิทัล และ/หรือไม่สามารถเข้าถึงโครงข่ายทางโทรคมนาคม โดยเฉพาะคนจน ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง จะยิ่งขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมหรือได้รับประโยชน์ จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ การศึกษา/ ฝึกอบรมทางไกล หรือกระทั่งมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ เพื่อให้สามารถยับยั้งสถานะทางเศรษฐกิจและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่ให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

สังคมสูงวัยอาจส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทวีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากกลุ่ม ผู้สูงอายุ มักจะมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้ภายในกลุ่มสูงกว่ากลุ่มผู้มีอายุน้อย เป็นผลจากรายได้ที่ถูกกำหนดมาจากความแตกต่างด้านการศึกษา ประสบการณ์ และความมั่งคั่งที่สะสมมาในชีวิต นอกจากนี้ บริบทการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ

อาจส่งผลต่อสถานการณ์และแนวทางการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในระยะต่อไปเช่นกัน อาทิ การขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization) การพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งนอกจากจะเป็นการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจลงสู่ระดับพื้นที่แล้ว ยังเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ ที่มีคุณภาพในเขตพื้นที่เมืองใหม่ๆ มากขึ้น ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองและชนบทได้

3) ความคุ้มครองทางสังคม การสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะ และทุกกลุ่ม เป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสและความเสมอภาคในสังคม โดยที่ผ่านมา

ประเทศไทยได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายความคุ้มครองทางสังคมให้ประชากรไทยในหลากหลายกลุ่มเป้าหมาย อาทิ เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่สิทธิประโยชน์ของความคุ้มครองทางสังคมหลายประเภทยังอยู่ในระดับต่ำ ไม่เพียงพอต่อความจำเป็นและ ความต้องการของบางกลุ่มเป้าหมาย และไม่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับได้

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย ยังนำไปสู่ความท้าทายด้านความยั่งยืนทาง การคลังในการจัดความคุ้มครองทางสังคม จากภาระทางการคลังในการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งในด้านการสร้างความมั่นคงด้านรายได้และด้านสุขภาพที่เพิ่มสูงขึ้น และความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของภาครัฐที่มีจำกัด นอกจากนี้แรงงานนอกระบบหรือผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานมีสูงถึงร้อยละ 53.8 จากจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 37.9 ล้านคน ยิ่งไปกว่านั้น แรงงานนอกระบบดังกล่าว อาจมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต เนื่องจากแรงงานในระบบเดิม

อาจต้องออกจากระบบประกันสังคมไปเป็นแรงงานนอกระบบจากผลกระทบของวิกฤตโควิด-19 ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป และการเลือกประกอบอาชีพของคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะเจนเนอเรชั่นวาย ซี และอัลฟา ซึ่งมีทัศนคติ พฤติกรรม และการให้คุณค่าด้านต่างๆ แตกต่างจากคนรุ่นก่อน อาทิ การให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว อิสระและความยืดหยุ่นในการทำงาน รวมถึงมีความเป็นผู้ประกอบการสูง อาจส่งผลให้การทำงานที่มีใช้รูปแบบมาตรฐาน (Non Standard Form of Employment : NSE) และรูปแบบการทำงานที่ยืดหยุ่น (Flexible Working Arrangements) อาทิ การจ้างงานชั่วคราว (Gig Economy) การจ้างงานบางเวลา และการทำงานอิสระต่างๆ มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจส่งผลให้เกิดการขยายตัวของแรงงานนอกระบบเนื่องจากเป็นรูปแบบการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างและนายจ้างที่ไม่ชัดเจนผู้ทำงานจึงไม่ได้รับความคุ้มครองตามระบบประกันสังคมในรูปแบบเดิม

ทั้งนี้ แนวโน้มการขยายตัวของแรงงานนอกระบบแบบใหม่ (Gig Workers) และกระแสความเป็นปัจเจก (Individualization) จะผลักดันให้ระบบประกันสังคมและความคุ้มครองทางสังคมในระยะต่อไปจำเป็นต้องเร่งปรับตัวให้มีความยืดหยุ่น และเพียงพอเหมาะสมกับรูปแบบความต้องการที่เปลี่ยนไปรวมถึงสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการเฉพาะรายบุคคลยิ่งขึ้น (Customized/Personalized Welfare) นอกจากนี้ กระแสการตระหนักรู้ของสาธารณชน (Public Awareness) และความต้องการมีส่วนร่วม ในประเด็นสาธารณะต่างๆ ยังนำมาซึ่งโอกาสในการขยายการมีส่วนร่วมในการให้ความคุ้มครองทางสังคมไปยังภาคส่วนอื่นๆ นอกเหนือจากภาครัฐส่วนกลาง อาทิ การจัดสวัสดิการชุมชน การเพิ่มสิทธิประโยชน์ในสถานประกอบการเอกชน รวมไปถึงการจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนทางการคลังภาครัฐในระยะยาว

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพภูมิประเทศของไทยซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชากรจำนวนมากดำรงชีพด้วยการพึ่งพิงภาคการเกษตร รวมทั้งมีระยะทางของพื้นที่ชายฝั่งทะเลยาวถึง 3,100 กิโลเมตร จึงมีโอกาสูง ที่ไทยจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากกว่าหลายประเทศ โดยพบว่า ที่ผ่านมามีพื้นที่ ร้อยละ 23 ของประเทศได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศในหลากหลายรูปแบบ เช่น น้ำท่วมฉับพลัน ภาวะภัยแล้งและการรุกคืบของน้ำทะเล เป็นต้น ซึ่งรายงาน Global Climate Risk Index ของ Germanwatch ได้จัดอันดับให้ประเทศไทยมีมูลค่าความสูญเสียจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศในช่วงปี 2542-2560 สูงเป็นอันดับที่ 8 จาก 181 ประเทศทั่วโลก ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทย อยู่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ได้รับความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงที่สุดในโลกในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา

นอกจากนี้ ความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำตามธรรมชาติทั้งจากการกระทำของมนุษย์และปัจจัยตามธรรมชาติ การเพิ่มขึ้นของปริมาณความต้องการใช้น้ำอันเนื่องมาจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากการขยายตัวของเมืองและกิจกรรมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั่วประเทศ โดยการคาดการณ์พบว่า เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีความต้องการใช้น้ำ เพื่ออุปโภค บริโภค การผลิตทางอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ตลอดจนเพื่อรักษาระบบนิเวศน์โดยรวมทั้งหมดเพิ่มมากขึ้นจาก 2,904.91 ล้านลูกบาศก์เมตร ในปี 2560 เป็น 2,977.55 ล้านลูกบาศก์เมตร ในปี 2580 ความแปรปรวน

ของฝนและอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะยังคงมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อระดับความเสี่ยงในการเกิดภัยแล้งและอุทกภัยของประเทศอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของฝน ที่ทำให้แหล่งน้ำต้นทุนหลายแห่งมีปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ในแต่ละปีลดลงจากในอดีต ส่งผลให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำยังคงเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี อีกทั้งแบบแผนการผลิตของผู้ประกอบการและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของประชาชนที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันยังขาดการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ที่นับวันจะเสื่อมโทรมลงและอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในระยะยาวที่ทวีความซับซ้อนในการแก้ไขได้ ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ที่บูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และสิทธิในน้ำ รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาในภาวะน้ำแล้งและน้ำท่วมของทุกกลุ่มน้ำเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารทรัพยากรน้ำให้มีความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติ อย่างสมดุลและยั่งยืนรวมทั้งวางหลักเกณฑ์ในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงทรัพยากรน้ำสาธารณะตลอดจนจัดให้มีองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไว้ 3 ระดับ คือ (1) ระดับชาติ คือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ(กนช.) (2) ระดับลุ่มน้ำ คือ คณะกรรมการลุ่มน้ำประจำลุ่มน้ำ (3) ระดับองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อสะท้อนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อร่วมกันบริหารทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศภาคี UNFCCC และได้มีการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินการของตนเองตามความเหมาะสม หรือที่เรียกว่า Intended Nationally Determined Contribution (INDC) ซึ่งต้องมีการทบทวนและเสนอเป้าหมายการดำเนินงานใหม่ทุกๆ 5 ปี พร้อมทั้งมีการนำเสนอรายงานติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างโปร่งใสสำหรับ INDC ที่ประเทศไทยเสนอ ในปี 2558 ได้กำหนดเป้าหมายสำหรับการดำเนินงานภายหลังปี 2563 ในการที่จะลดปริมาณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกลงอย่างน้อยร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ประมาณการจากกรณีปกติ ภายในปี 2573 ซึ่งเท่ากับว่าประเทศไทยต้องควบคุมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี 2573 ไม่ให้เกิน 444 ล้านตัน คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า จากปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปี 2556 ที่เท่ากับ 319 ล้านตัน คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ปริมาณการปล่อยก๊าซส่วนใหญ่มาจากภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคการคมนาคมขนส่งจะมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อการควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจกของไทยเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ใน INDC

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประเทศไทยมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลรวมประมาณ 3,151 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 23 จังหวัด โดยพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการรักษาสมดุลและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำ และการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่างๆ ทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ทำประมง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การรุกรานพื้นที่ ตลอดจนการปล่อยของเสียลงสู่ทะเล กำลังเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ป่าชายเลน ปัญหามนุษย์บุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน ในอดีตเพื่อเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและเพื่อการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้พื้นที่ป่าชายเลนของไทยเกือบครึ่งหนึ่งไม่สามารถคงสภาพเป็นป่าชายเลนได้ดังเดิม พื้นที่ป่าชายเลนคงสภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเป็นผลมาจากมาตรการตรวจจับเชิงรุกและการปลูกทดแทน ขณะที่แนวปะการังประเทศไทย

ที่ได้รับ ความเสียหายจากการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ น้ำทะเล รวมถึงความเสียหายจากกิจกรรมของมนุษย์ที่สำคัญได้แก่ การทำประมงและการท่องเที่ยว จากการจำกัดการเดินทางท่องเที่ยวของไทยและประเทศต่าง ๆ

ทั่วโลกเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ส่งผลให้ทรัพยากรทางทะเล หลายประเภท

ฟื้นตัวขึ้น แนวปะการังในหลายพื้นที่เริ่มมีการลดลงของการฟอกขาว กลับเข้าสู่เกณฑ์ปกติ (มีการฟอกขาว น้อยกว่าร้อยละ 1) ขณะที่ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งยังมีแนวโน้มทวีความรุนแรงตามระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ปัญหามลพิษ ประเด็นปัญหาในด้านมลพิษที่กำลังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติเป็นอันดับต้นๆ มี 3 ประการ ดังนี้

1) ขยะ การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบการใช้ชีวิตของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไป ได้ส่งผลให้ปริมาณขยะในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาปริมาณขยะชุมชนตกค้างไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม ซึ่งขยะส่วนนี้จะกลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพแหล่งน้ำและสิ่งมีชีวิตในน้ำตลอดแหล่งน้ำผิวดินและทะเลในที่สุด การขาดการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางจึงทำให้การนำขยะไปใช้ประโยชน์ซ้ำไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้ ขยะพลาสติกเป็นประเภทของขยะที่มีอัตราการเพิ่มสูงที่สุด การเติบโตขึ้นของธุรกิจการให้บริการซื้อขายออนไลน์ และบริการส่งอาหาร (Food Delivery) จากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ต้องใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในบ้านยังเป็นปัจจัยที่ทำให้ปริมาณของขยะพลาสติกมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นกว่ากรณีปกติ ซึ่งจะยิ่งทำให้ปัญหาขยะตกค้าง ขยะพลาสติกอุดตันในท่อระบายน้ำ รวมถึงขยะพลาสติกที่ไหลลงสู่ทะเลทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น พัฒนาการของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าส่งผลทำให้ขยะทางเทคโนโลยี ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ซากแบตเตอรี่รถยนต์ และซากแผงเซลล์แสงอาทิตย์เพิ่มจำนวนสูงขึ้น โดยองค์การสหประชาชาติ ได้ประมาณการว่าขยะอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นประมาณ 18 ล้านตัน ในช่วงปี 2563-2573 (ค.ศ.2020-2030) โดยขยะกลุ่มนี้มีปริมาณโลหะหนักจำนวนมากที่ใช้เป็นส่วนประกอบ ซึ่งหากเกิดการรั่วไหลและปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบบนิเวศที่ยากต่อการฟื้นฟู ปัจจุบันวิธีการฝังกลบยังคงเป็นวิธีการหลักของการกำจัดขยะในประเทศ แต่ด้วยแนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่เมือง ทำให้การขยายพื้นที่ฝังกลบจะเป็นความท้าทายที่เพิ่มขึ้นในอนาคต แต่ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าและต้นทุนที่ลดลงของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีรีไซเคิลและอัพไซเคิล และเทคโนโลยีสะอาด สำหรับการนำขยะไปผลิตเป็นพลังงาน รวมทั้งความนิยมที่เพิ่มขึ้นของการนำขยะหรือวัสดุเหลือใช้ไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ อันเนื่องมาจากความตื่นตัวต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มขึ้นของภาคธุรกิจและผู้บริโภคจะเป็นโอกาสต่อการแก้ปัญหาขยะที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เกิดการนำขยะไปใช้ประโยชน์ในสัดส่วนที่สูงขึ้น

2) มลพิษทางอากาศ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ที่คงเหลือจากกระบวนการเผาไหม้ของยานพาหนะ การเผาวัสดุการเกษตร ไฟป่า และการปล่อยก๊าซเสียในภาคอุตสาหกรรมเป็นมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นและมีปริมาณเกินค่ามาตรฐานเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะ ในพื้นที่เขตอุตสาหกรรม และเมืองใหญ่ที่มีประชากรและการจราจรหนาแน่น ทั้งนี้ ด้วยขนาดอนุภาคที่เล็กมาก ทำให้ PM2.5 สามารถแพร่กระจายเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจ ก่อผลปอดและกระแสเลือดได้โดยตรง และ มีโอกาสที่จะสร้างผลกระทบร้ายแรงก่อให้เกิดโรคที่ส่งผลในระยะยาวต่อสุขภาพ อาทิ ปอดอักเสบ มะเร็งปอด และหัวใจขาดเลือด ซึ่งเป็นที่มาของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร การใช้ประโยชน์จากยานยนต์ไฟฟ้าและพลังงานหมุนเวียน รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ อาทิ บรรจุภัณฑ์ ปาร์ติเคิลบอร์ด ไบโอแอลกอฮอล์ เป็นโอกาสให้ประเทศไทยสามารถเร่งลดปริมาณของ PM2.5 ลงได้ในระยะยาว

3) มลพิษทางน้ำ การระบายน้ำเสียที่ไม่ได้รับการบำบัดที่ได้มาตรฐานลงสู่แหล่งน้ำและทะเลโดยตรงเป็นสาเหตุประการสำคัญของความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของ

ประชาชน ทั้งนี้ ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในปัจจุบันยังมีจำนวนและศักยภาพไม่เพียงพอที่จะรองรับปริมาณ น้ำเสียที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน แนวโน้มการขยายตัวของเมืองยังทำให้ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหามลพิษทางน้ำอย่างยั่งยืน พร้อมกับเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ ประเทศ ต่างๆ ทั่วโลกได้มีการนำระบบการนำน้ำเสียกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ (Water Recycling System) เพิ่มมากขึ้น อาทิ หลายประเทศในตะวันออกกลาง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน และสิงคโปร์ แม้ว่าที่ผ่านมาต้นทุนของการผลิตจะเป็นอุปสรรคสำคัญของการนำน้ำเสียกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ แต่ในปัจจุบันต้นทุนของการนำน้ำเสียกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ลดลงมาจนใกล้เคียงกับต้นทุนของการผลิตน้ำประปาปกติแล้ว

การบริหารจัดการภาครัฐ

ระบบบริหารจัดการภาครัฐในภาพรวมมีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญในหลายด้าน อาทิ การปรับปรุงกระบวนการให้บริการประชาชนจำนวนมากให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล การจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และการพัฒนาระบบสารสนเทศในการสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น พบว่าไทยมีความโดดเด่นในการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลและการอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจ แต่ในด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐในภาพรวมยังไม่มี การปรับตัวที่ดี

ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ มุ่งเน้นให้ภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส ผ่านการมีหน่วยงาน ภาครัฐที่มีโครงสร้างและภารกิจที่เหมาะสม การทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และการเปิดโอกาสให้ทุกๆ ภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะและตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 4 ประการ ได้แก่ (1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวมตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส (2) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติชอบ และ (4) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565 เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการให้บริการภาครัฐของประเทศไทย ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 รวมไปถึงแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะแผนการปฏิรูปประเทศว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน ที่ได้มีการปรับเป้าหมายในเรื่องของ

ความปกติใหม่ในหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย อีกทั้ง แผนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่มุ่งจะพัฒนา ให้ประเทศไทยมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัล จนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนของสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการเห็นว่า การพัฒนาระบบราชการไทยในอนาคตต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อมุ่งสู่การเป็น "ภาครัฐที่น่าเชื่อถือ" ผ่านการพัฒนาระบบราชการเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพลวัต ในบริบทโลก ที่เต็มไปด้วยความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความกำกวม (Ambiguity) ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ (พ.ศ.2564-2565) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาระบบราชการไว้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการบริการภาครัฐเพื่อประชาชน มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีบริการที่เป็นมาตรฐานสากล ตอบสนองความต้องการของประชาชนในฐานะผู้รับบริการได้อย่างทันที ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านการเชื่อมโยงบริการของทุกหน่วยงานแบบเบ็ดเสร็จ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล ระบบฐานข้อมูล ขนาดใหญ่ (Big Data) และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับบทบาทภารกิจ และโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้ทันสมัย ยืดหยุ่น รองรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความทันสมัย มีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีการจัดรูปแบบองค์กรใหม่ที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเข้ามาช่วยจัดทำบริการสาธารณะภาครัฐ มุ่งเน้นการทำงานในลักษณะของเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบูรณาการการทำงานและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

3.2.3 การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

ช่วงต้นปี พ.ศ.2564 นี้ ประเทศไทยโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ โมเดลเศรษฐกิจ BCG หรือการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy Model) เป็นวาระแห่งชาติ ที่จะพาไทยไปสู่เป้าหมายของการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGS) ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG

พ.ศ.2564-2569 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1. สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ยุทธศาสตร์ที่ 2. การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากรอัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระดมจากภายใน เน้น "ความหลากหลายทางชีวภาพ" และ "ความหลากหลายทางวัฒนธรรม" ยกกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ยุทธศาสตร์ที่ 3. ยกกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืนด้วยความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาให้ความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แบบ "ทำน้อย ได้มาก" และยุทธศาสตร์ที่ 4. เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

สร้างภูมิคุ้มกันและความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ.2564-2569

อยู่บนพื้นฐานของ 4 + 1 ประกอบด้วย 4 สาขายุทธศาสตร์ คือ 1.เกษตรและอาหาร 2.สุขภาพและการแพทย์ 3.พลังงานวัสดุและเคมีชีวภาพ และ 4.การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ 1 ฐานความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศและการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน

ถึงแม้ BCG จะไม่ใช่เรื่องใหม่แต่จำเป็นที่จะต้องนำมาสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง เพื่อเตรียมความพร้อมปรับตัวต่อความท้าทายของโลก อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พลังงานและอาหาร ที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกัน และเพื่อปรับให้ระบบเศรษฐกิจมีความสมดุลและความยั่งยืนมากขึ้น

- เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) หรือ เศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Biobased economy) มาจากฐานคิดของการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งของการมีทรัพยากรชีวภาพ (biological resources) ภาคการเกษตรและผลผลิต ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่แท้จริง (engine) แต่การผลิตแบบเดิมจะต้องมุ่งหน้าสู่โจทย์ใหม่ของการสร้าง "มูลค่าเพิ่ม" ซึ่งทำได้ด้วยการนำความรู้ องค์ความรู้จากท้องถิ่นเอง เสริมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นตลอดห่วงโซ่ของการผลิตนี้ พร้อมกับที่จะช่วยแก้ไขปัญหาของ ภาคการเกษตรที่มีแต่เดิมเจ๊งเช่นพืชผล (ที่ไม่มีการเพิ่มมูลค่า มีราคาผันผวน อยู่เสมอและสร้างรายได้น้อย)

- เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) เข้ามาช่วยไขว่จรรยาบรรณความเสื่อมโทรมของทรัพยากรมลพิษและของเสียที่เป็นผลจากระบบเศรษฐกิจแบบเส้นตรง (linear economy) หรือการผลิตแบบใช้แล้วทิ้งซึ่งก่อขยะมหาศาล โดยเศรษฐกิจหมุนเวียนจะให้ความสำคัญกับ "การจัดการขยะ" ภายหลังจากการบริโภคแล้วและการลดปริมาณของเสียให้น้อยลงหรือเท่ากับศูนย์ (Zero Waste) ให้มีการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรมากที่สุดและคุ้มค่าที่สุด ตั้งแต่การผลิต การออกแบบที่ทำให้เกิดของเสียน้อยที่สุด การใช้วัสดุทางเลือกตลอดจนการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse, Refurbish, Sharing) และแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (Recycle, Upcycle)

- เศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) เน้นใจความของการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและรักษาสีเขียวอย่าง "สมดุล" ให้การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพโดยลดหรือไม่ให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับปกป้อง อนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งธรรมชาติ ดันน้ำ ผืนดิน ความหลากหลาย ทางชีวภาพบนบกและท้องทะเล การควบคุมมลพิษและของเสีย การลงทุนสีเขียวและงานสีเขียว ตลอดจนการส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยที่มีความเป็นอยู่ที่ดีของคนเป็นเป้าหมาย จะเห็นได้ว่าตามหลักการของทั้งสามการพัฒนาเศรษฐกิจได้สอดคล้องกับ "ความยั่งยืน" ตาม SDGs ทั้งยังเป็นโมเดลที่เรียกร้องให้ต้องสำรวจความเชื่อมโยงของแต่ละประเด็น (Interlinkage) ระหว่างกัน มองเชิงระบบและให้มีการบูรณาการการทำงาน (integrated) กับหลายภาคส่วน โดยคำนึงว่าการดำเนินการหนึ่งควรมีผลลัพธ์ที่สมดุลและลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เป็นการเสริมพลังกัน "Synergies" ลด "trade-offs" "Circularity และ Decoupling" โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่โมเดลเศรษฐกิจ BCG จะเป็นการกระจายรายได้และโอกาสไปยังชุมชน ส่งเสริมเศรษฐกิจจากฐานรากที่จะทำให้ความมั่งคั่งครอบคลุมทุกคน หรือ Inclusive Growth อันเป็นหลักการการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังของ SDGs

รายงาน Sustainable Development Report และ SDG Index 2021

การติดตามและประเมินผลเป็นหนึ่งในกระบวนการที่ทำให้การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) วาระการพัฒนา 2030 (Agenda 2030) เกิดขึ้นจริง และเป็นกระบวนการที่สะท้อนสถานการณ์ความก้าวหน้าและความท้าทายที่โลกเผชิญเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ ตั้งไว้ หนึ่งในเครื่องมือติดตามประเมินผลที่จัดทำออกมาอย่างสม่ำเสมอและทั่วโลกให้การยอมรับ คือ **Sustainable Development Report** และการจัดอันดับ SDG Index ที่จัดทำ

โดย Sustainable Development Solutions Network (SDSN) ซึ่งเป็นดัชนี SDG 5 หนึ่งเดียวในโลกที่ดำเนินต่อเนื่อง มาตั้งแต่ปี ค.ศ.2016 เป็นต้นมา

ประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีความกระตือรือร้นในการนำ SDGs เข้ามาผนวกเป็นเป้าหมายในการพัฒนาของประเทศดังปรากฏในแผนพัฒนาระดับประเทศไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 12 เป็นต้นมา ตลอดจนความตื่นตัวของภาคเอกชน ภาคประชาสังคมส่งผลให้อันดับและคะแนนของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ดีเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

ในปีนี้ (2021) ดัชนี SDGs ของประเทศไทยอยู่ใน อันดับที่ 43 จาก 165 ประเทศ ตกลงมาจากเดิมในปี ค.ศ. 2020 ที่อยู่ในอันดับ 41 จาก 166 ประเทศ คะแนนดัชนีของปีนี้ (2021) อยู่ที่ 74.2 คะแนน ต่ำกว่าปี ค.ศ.2020 ที่ได้ 74.5 คะแนน เพียงเล็กน้อย แต่ถือว่าสอดคล้องกับทิศทางของทั่วโลกที่มีคะแนนดัชนี SDGs ลดลงจากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับอันดับกับประเทศในทวีปเอเชียพบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 3 ของเอเชีย รองจากญี่ปุ่น (อันดับ 18) และเกาหลีใต้ (อันดับ 28 ตามลำดับ) และยังคงเป็นประเทศที่มีคะแนนดัชนี SDGs สูงที่สุดในอาเซียนติดต่อกันเป็นปีที่ 3 (2562 - ปัจจุบัน)

สถานการณ์รายเป้าหมายในปีนี้เป็นเป้าหมายที่ประเทศไทยบรรลุแล้ว (สีเขียว) คือ

SDG 1 ยุติความยากจน โดยตัวชี้วัดของเป้าหมายนี้วัดจากจำนวนประชากรที่อยู่ในภายใต้เส้นความยากจนต่ำสุด ที่เกณฑ์ของธนาคารโลกกำหนดไว้ที่ 1.9 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 60 บาท/วัน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาตามเส้นความยากจนภายในประเทศปัจจุบันถือว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท/เดือน เป็นคนยากจน ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์ความยากจนและเหลื่อมล้ำในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการรายงานสถานการณ์ล่าสุดของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่า ประเทศไทยจะยังมีคนยากจนอยู่ราวร้อยละ 6.24 ของประชากรในปี ค.ศ. 2019 (พ.ศ. 2562)

ส่วนเป้าหมายที่มีความท้าทายสูง (สีแดง) จำนวน 5 เป้าหมาย โดยเมื่อพิจารณาระดับตัวชี้วัดจะพบว่าประเด็นที่เป็นความท้าทายของประเทศไทย ได้แก่

SDG 2 ขจัดความหิวโหย ประเด็นที่มีสถานะท้าทายสูงคือ ดัชนีการบริหารจัดการในโตรเจนที่ยั่งยืน และปริมาณการส่งออกสารกำจัดศัตรูพืชที่เป็นอันตราย

SDG 3 มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ประเด็นที่มีสถานะท้าทายสูงคือ อัตราผู้ป่วยวัณโรค และอัตราการตายบนท้องถนน

SDG 10 ลดความเหลื่อมล้ำ ประเด็นที่มีสถานะท้าทายสูงคือ สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำระหว่างรายได้ของผู้มีรายได้ และสัดส่วน Palma (palma ratio)

SDG 14 การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล ประเด็นที่มีสถานะท้าทายสูงคือพื้นที่ทางทะเลที่ได้รับความคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ความสะอาดของน้ำทะเล และการจับปลาในปริมาณมากเกินไปกว่าประโยชน์ที่ได้รับ

SDG 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบก ประเด็นที่มีสถานะท้าทายสูงคือการคุ้มครองความหลากหลายของระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ และดัชนีสายพันธุ์เสี่ยงหายาก

ในเบื้องต้นมีข้อสังเกตว่าประเด็นที่มีความท้าทายมาก (สีแดง) นั้นเพิ่มขึ้นจากเดิมปี ค.ศ. 2020 มีเป้าหมายที่ถูกจัดให้อยู่ในระดับความท้าทายสูง (สีแดง) เพียง 2 เป้าหมาย คือ SDG 3 มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี SDG 10 ลดความเหลื่อมล้ำ ในจำนวนนี้มีเป้าหมายที่มีการดำเนินงานถดถอยลงจากปีก่อนคือ SDG 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศบนบก

